

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น (2) การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน และ (3) องค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และการจัดองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพพร้อมการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข และในบทนี้นำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยแบ่งสรุปการวิจัยออกเป็น 7 ส่วนคือ (1) วัตถุประสงค์การวิจัย (2) วิธีดำเนินการวิจัย (3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (5) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (6) การวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ (7) การประเมินองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น (2) การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น (3) องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น (4) องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น (5) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

(6) องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับเขต และระดับจังหวัดในเขตจังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และเชิงปริมาณด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามจากอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตจังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสาร การปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานในชุมชน วิเคราะห์และจัดองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ อาสาสมัครสาธารณสุขไทยดีเด่นระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับเขต และระดับจังหวัด ประจำปี 2555 ในจังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการเจาะจง จำนวน 10 คน ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพราะจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่น ด้านงานสาธารณสุขมูลฐาน มีจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขที่ได้รับรางวัลอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับเขต และระดับจังหวัดเป็นจำนวนมากกว่าในเขตพื้นที่อื่นๆ จากจำนวน 10 สาขา คือ สาขาการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ สาขาการส่งเสริมสุขภาพ สาขาสุขภาพจิตชุมชน สาขาป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน สาขาการบริการในศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน (ศสมช.) และการสร้างหลักประกันสุขภาพ สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน สาขาการจัดการสุขภาพชุมชน และสาขานมแม่ สายใยรักแห่งครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยจะกำหนดแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ช่วยในการสัมภาษณ์ ได้แก่ อุปกรณ์บันทึกเสียง อุปกรณ์บันทึกภาพนิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กระบวนการวิจัยในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อประสานงานเป็นการส่วนตัวกับแกนนำ คือ อาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับเขต และระดับจังหวัด ประจำปี 2555 จำนวน 10 คน ในเขต จังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินการเตรียมความพร้อมในการจัดเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่างการพูดคุยในการสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตเพื่อ จดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา แบ่งแยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหา ตัวแปร และประเด็นหลักตามที่กำหนด คัดสรรข้อมูลที่ต้องการ ตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ที่เป็นกระบวนการวิเคราะห์ เรียบเรียง และผสมผสานเนื้อหาของข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างมีระบบและเป็นปรนัย เพื่อบรรยายออกมาในรูปแบบของแนวคิดและ/หรือตัวแปรที่วัดได้ในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อจัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ศึกษา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในชุมชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 33,524 คน (ที่มา: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ รายงานจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำปี 2555 ออนไลน์ <http://www.thaiphc.net> สืบค้นคืนวันที่ 18 ตุลาคม 2555)

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัดขอนแก่น กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 400 คน

การสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกตามรายชื่ออำเภอ กำหนดสัดส่วนตามจำนวนประชากรอาสาสมัครสาธารณสุขของแต่ละอำเภอ หลังจากที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอแล้วใช้วิธีการจับฉลากรายชื่ออาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จากบัญชีรายชื่ออาสาสมัครสาธารณสุขในแต่ละอำเภอ และดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัย โดยการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และรอเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 8 ตอน และการวิเคราะห์หาคุณภาพความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ในภาคสนามนั้น ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานเป็นการส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานสาธารณสุขมูลฐาน และจัดทำหนังสือราชการขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลประจำอำเภอ ทั้ง 26 อำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factors Analysis) ใช้สถิติสหสัมพันธ์ ประกอบด้วยค่าไอเกน (eigenvalues) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป ส่วนจำนวนองค์ประกอบพิจารณาค่าน้ำหนัก (factor loading) ของตัวแปรตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อมูลที่เหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) นักวิชาชีพด้านสาธารณสุข ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานและทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุข การพยาบาล สุขศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์การแพทย์ ประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ ในหน่วยงานหรือสถานประกอบการด้านสาธารณสุข 2) นักวิชาการด้านสาธารณสุข ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานและทำหน้าที่สอนในสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สุขศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์การแพทย์ ประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย และ 3) นักวิชาการด้านการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานและทำหน้าที่สอนในสาขาวิชาการสื่อสาร นิเทศศาสตร์ สื่อสารสุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการสอนหรือการวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านสาธารณสุข และด้านการสื่อสารที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มละ 5 คน รวมจำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาความเห็นในองค์ประกอบสมรรถนะและการพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ แบบตรวจสอบรายการเพื่อหาค่าฐานนิยม ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ ด้านความเหมาะสมเป็นไปได้ ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ได้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบประเมินองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ทั้งนี้

ผู้วิจัยขอความร่วมมือส่งกลับทางไปรษณีย์ หลังจากนั้นนำแบบประเมินที่ส่งกลับนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลค่าฐานนิยม 2 ใน 3 ของความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสาร องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสาร และองค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50 อย่างละเท่าๆ กัน มีอายุต่ำสุด 40 ปี และมีอายุสูงสุด 59 ปี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอายุประมาณ 49-50 ปี มีประสบการณ์ในการในการดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน ต่ำสุดคือ 2 ปี และสูงสุดคือ 20 ปี และมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างๆ ในชุมชน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยประมาณ 9-10 ปี มีประสบการณ์ในการเป็น อสม.ต่ำสุดคือ 10 ปี และสูงสุดคือ 31 ปี และมีประสบการณ์ในการเป็น อสม.โดยรวมมีค่าเฉลี่ยประมาณ 19-20 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและระดับอนุปริญญาตรีตามลำดับ

1.3.2 องค์ประกอบด้านความรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ของผู้ที่จะส่งสารต้องมีคุณสมบัติและมีความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ด้านวิธีการสื่อสารและความรู้เฉพาะด้านสุขภาพหรือสาธารณสุข และมีความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพรวมทั้งการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชนให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ความรู้และวิธีการออกแบบเนื้อหาสาร โดยให้ความสำคัญและใช้แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบเนื้อหาสารให้ตรงกับความต้องการและสภาพปัญหาสุขภาพในชุมชน โดยตัว อสม. ต้องเป็นบุคคลที่ช่างสังเกต เป็นผู้ฟังที่ดีเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่างๆ จากกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน และการใช้หลักจิตวิทยาการสื่อสารนำมาประกอบในการออกแบบเนื้อหาสาร เพื่อให้เนื้อหาที่ออกแบบเข้าถึงและตรงกับความต้องการและปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้ง อสม. ให้ความสำคัญและมีความรู้ทางด้านการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลาย ผสมผสาน

การใช้สื่อในกิจกรรมการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างสะดวกและง่ายต่อการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและจะเห็นได้ว่ากลุ่ม อสม. ดีเด่น มีการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมกับกลุ่มเป้าหมาย มีการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่ากับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ดีเด่น เน้นการให้ความสำคัญกับความรู้ในการวิเคราะห์ผู้รับสาร ทั้งด้านลักษณะทางประชากร วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลักษณะปัญหาสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหาสุขภาพของชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญในการนำมาประกอบการสื่อสารสุขภาพในชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในงานสาธารณสุข และมีการให้ความสำคัญกับความรู้ผลของการสื่อสารและนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ด้วยวิธีการต่างๆ ให้ตรงกับสภาพปัญหาสุขภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน การเน้นแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพโดยใช้สื่อบุคคลในการแก้ไขปัญหาสุขภาพในครอบครัวเป็นลำดับแรก

1.3.3 องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสาร

สุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ดีเด่น ให้ความสำคัญและใช้ทักษะการฟังเป็นอย่างมาก เพื่อแสวงหาความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและการสื่อสารสุขภาพในชุมชนจากแหล่งความรู้ต่างๆ หรือจากชุมชน โดยต้องมีการพัฒนาทักษะการฟังอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และนำทักษะการฟังไปปรับใช้และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

สำหรับทักษะการอ่านเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพ โดยการอ่าน อสม. จะเน้นที่การพัฒนาทักษะการอ่าน การตีความจากการอ่าน โดยวิธีการอ่านจะไม่จำกัดความรู้หรือเนื้อหาที่อ่าน และมีการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้หรือประยุกต์ในกระบวนการสื่อสารสุขภาพในชุมชนนำไปสู่การเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ส่วนทักษะการคิด โดยเน้นที่กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาตนเองด้านการคิดอย่างต่อเนื่องในการคิดวิธีการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ การคิดกระบวนการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ส่วนทักษะการพูดเพื่อสื่อสารสุขภาพในชุมชน และเน้นการพัฒนาทักษะการพูดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดย อสม. มีการใช้เทคนิคต่างๆ ประกอบการพูดและเป็นต้นแบบที่ดีในการพูด เน้นการใช้เทคนิคการพูดหรือการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ส่วนทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ อสม. ดีเด่น นำมาพัฒนาตนเองเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสาร ใช้ประยุกต์ในการผลิตสื่อเพื่อการสื่อสาร การบันทึกการ

ปฏิบัติงาน การแจ้ง การประกาศ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องปัญหาสุขภาพในชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ส่วนทักษะการนำเสนอ โดย อสม.ดีเด่น จะมีการใช้ทักษะการนำเสนอเพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพไปสู่กลุ่มเป้าหมายในชุมชน และการนำเสนอเกี่ยวกับผลงานในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสุขภาพชุมชน ดังนั้น อสม. ดีเด่นจึงเน้นการพัฒนาตนเองด้านการนำเสนอเพื่อมุ่งนำเสนอประเด็นการสื่อสารต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ตรงประเด็น และมีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ

ส่วนทักษะการให้คำแนะนำ เพื่อสื่อสารข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพโดยให้คำแนะนำข้อคิดหรือแนวคิดการปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพหรือการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่กลุ่มเป้าหมายในชุมชน และในการพัฒนาทักษะการให้คำแนะนำต้องมีกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน มีเทคนิคการให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการพัฒนาทักษะ การให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ส่วนทักษะการรับฟังคำแนะนำ โดย อสม.ดีเด่น ต้องเป็นผู้มีทักษะการรับฟังคำแนะนำจากบุคคลอื่นๆ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความสามารถ และกลุ่มสมาชิก อสม. ด้วยกัน เพื่อนำข้อแนะนำหรือข้อเสนอแนะมาปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะด้านการรับฟังคำแนะนำจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ อสม.จะต้องมีการพัฒนาตนเองด้านนี้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่วนทักษะในการแก้ไขปัญหา โดย อสม.ดีเด่น มีเทคนิคการสื่อสารในการแก้ไขปัญหา โดยเน้นการสื่อสารที่มีเทคนิคการแก้ไขปัญหามากหลายรูปแบบ มีการบูรณาการการสื่อสารหรือการใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ไปสื่อสาร และมีการพัฒนาตนเองด้านทักษะในการแก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องส่วนทักษะในการตัดสินใจ โดย อสม.ดีเด่น เน้นการใช้ทักษะในการตัดสินใจโดยวิธีการเข้าประชุมปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญหรือปรึกษากับกลุ่มสมาชิก อสม. เพื่อขอความคิดเห็น มีการสื่อสารข้อมูลที่สำคัญๆ ประกอบการตัดสินใจในที่ประชุม โดยใช้เครือข่ายสุขภาพและเครือข่าย การสื่อสารสุขภาพเป็นตัวเชื่อมโยงในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และต้องมีการพัฒนาตนเองด้านทักษะในการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และให้ความสำคัญกับทักษะการโน้มน้าวใจ โดย อสม. ดีเด่น เน้นการปฏิบัติการสื่อสารประกอบกับวิธีการโน้มน้าวใจด้วยเทคนิควิธีการรูปแบบต่างๆ กัน หรือการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ อสม. จึงต้องมีการพัฒนาตนเองด้านทักษะการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลายและบูรณาการกันอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

1.3.4 องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพให้ความสำคัญกับแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบ โดย อสม.ดีเด่น มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีความหลากหลาย ซึ่งการได้รับหน้าที่และความรับผิดชอบในตำแหน่งต่างๆ ในสังคมชุมชนเพิ่มขึ้นส่งผลต่อแรงจูงใจของ อสม.ดีเด่น ให้มีกำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจและสามารถปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ ประสพผลสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพนั้นแสดงว่าการได้รับความรับผิดชอบเพิ่มเติมส่งผลต่อแรงจูงใจให้ อสม.สามารถปฏิบัติงานด้านการสื่อสารในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำหรับแรงจูงใจด้านการยอมรับส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพเกิดการยอมรับและเกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายการสื่อสาร และสมาชิก อสม. ช่วยเหลือส่งเสริมในการปฏิบัติด้านการสื่อสารสุขภาพให้ประสพผลสำเร็จ นั้นแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจด้านการยอมรับที่ได้รับจากกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ส่วนแรงจูงใจด้านการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายการสื่อสาร และสมาชิก อสม. ที่มีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนต้องเน้นการมีส่วนร่วมในการสื่อสารการปฏิบัติงานในชุมชนจึงประสพผลสำเร็จ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ส่วนแรงจูงใจด้านรางวัล โดย อสม.ดีเด่นเห็นว่ารางวัลส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน ก่อให้เกิดกำลังใจ อสม.มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้ประสพผลสำเร็จสูง ซึ่งได้ให้รางวัลจำเป็นต้องมีการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการให้รางวัล อสม. เพื่อกระตุ้นเตือนการปฏิบัติงานให้ประสพผลสำเร็จ มีความเหมาะสม เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ โดยการพิจารณาการใช้แรงจูงใจด้านรางวัลที่มีมูลค่ามากเพียงอย่างไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน กลับส่งผลที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์ การเป็นจิตอาสาของ อสม. จึงเห็นได้ว่าการพิจารณาแรงจูงใจด้านรางวัลอย่างถี่ถ้วนและเหมาะสม

ส่วนแรงจูงใจด้านชื่อเสียงเกียรติยศ โดย อสม.ดีเด่น เห็นว่าแรงจูงใจด้านชื่อเสียงเกียรติยศสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ อสม. เกิดความภาคภูมิใจในการเป็น อสม. เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานในชุมชน เป็นที่รักเคารพและประชาชนเกิดความเชื่อถือต่อตัว อสม. มีคนนับหน้าถือตา ท้องถิ่นชุมชน และครอบครัวเกิดความภูมิใจเป็น

เกียรติประวัติแห่งวงศ์ตระกูล รวมทั้งส่งผลให้ อสม. ปฏิบัติงานได้อย่างประสบผลสำเร็จ การสื่อสารสุขภาพในชุมชนเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ส่วนแรงจูงใจด้านการได้รับการยกย่องชมเชย โดยเห็นได้จาก อสม. ดีเด่น ได้รับการยกย่องชมเชยในระดับต่างๆ ระหว่างการปฏิบัติงานหรือหลังการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ ส่งผลให้ อสม. เกิดความภาคภูมิใจ มีกำลังใจ ก่อเกิดเครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายการสื่อสารสุขภาพ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพจากทุกภาคส่วนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะการปฏิบัติด้านการสื่อสารสุขภาพในแต่ละครั้งจำเป็นต้องมีการยกย่องชมเชย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมหรือเสริมแรงกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างประสบผลสำเร็จ และแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน ดังจะเห็นได้จากการร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนจะต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะกลุ่มเครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายการสื่อสารสุขภาพ และสมาชิก อสม. ในระดับต่างๆ ซึ่งเมื่อเกิดความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานที่ดีจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างจริงจัง ก่อเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

1.3.5 องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพให้ความสำคัญกับการรู้จักตนเองด้านอุปนิสัย กล่าวคือการเป็น อสม. ที่มีคุณภาพและที่ดีจะต้องมีอุปนิสัยเป็นคนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ชอบช่วยเหลือบุคคลอื่น ไม่เห็นแก่ตัว รักในงานจิตอาสา และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ จะเห็นได้ว่า อสม. ดีเด่น จะเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลและรับรู้และรู้จักตนเองด้านอุปนิสัยของตนเองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานการสื่อสารสุขภาพในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จก่อก่อเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพด้านการสื่อสารและสาธารณสุขในชุมชน

สำหรับการรู้จักตนเองด้านลักษณะส่วนรวมของตน โดย อสม. ดีเด่น จะรู้จักการแต่งกาย เน้นเรื่องความมีระเบียบวินัย ความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้า การรู้จักกาลเทศะ และการพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน เพราะการเป็น อสม. เปรียบเสมือนการเป็นต้นแบบหรือเป็นผู้นำด้านสุขภาพจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่กลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในชุมชน และการรู้จักตนเองด้านบทบาทของตน โดย อสม. ดีเด่น รู้จักบทบาทของตนเองว่าตนเองรับบทบาทหน้าที่อย่างไร ซึ่งบทบาทที่ได้รับมีความหลากหลายที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน โดยการบูรณาการบทบาทหน้าที่ที่ได้รับหรือบทบาทที่ตนเองเป็นอยู่เพื่อส่งเสริมสนับสนุน

การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในรูปแบบต่างๆ ก่อเกิดความสัมพันธ์ ความร่วมมือที่ดี ในการสื่อสารสุขภาพต่อไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.3.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางกระบวนการสื่อสารกับทักษะ

การสื่อสาร พบว่า ความรู้ทางกระบวนการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับทักษะการสื่อสาร คือ การเตรียม ข้อมูลความรู้ การออกแบบการสื่อสาร ความสามารถในการใช้สื่อ การวิเคราะห์ผู้รับสาร และผล ของการสื่อสาร ทำให้ อสม. มีทักษะการสื่อสารที่ดีขึ้น เช่น เมื่อ อสม. มีความรู้ทางกระบวนการ สื่อสารในระดับมาก ทักษะการสื่อสารของ อสม. จะอยู่ในระดับมากขึ้นในทิศทางเดียวกัน

1.3.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการสื่อสารกับทักษะการสื่อสาร

พบว่า แรงจูงใจในการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับทักษะการสื่อสารของ อสม. คือ อสม. ที่ได้รับหน้าที่ หรือความรับผิดชอบ การได้รับการยอมรับ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รางวัล ชื่อเสียงเกียรติยศ การได้รับการยกย่องชมเชย และการมีความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพ ในชุมชน ทำให้ทักษะการสื่อสารสุขภาพมีประสิทธิภาพ

1.3.8 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน อสม. และการสื่อสาร

ในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ พบว่า อสม. จะต้องเป็นผู้มีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับ สุขภาพของประชาชน ดูแลเรื่องสุขภาพของประชาชนในชุมชน ต้องมีความรักในการปฏิบัติงาน ด้านสุขภาพ ไม่หวังผลตอบแทน ปฏิบัติการสื่อสารและคัดกรองผู้ป่วยใหม่ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ต้องการปฏิบัติงานของ อสม. ให้ประสบผลสำเร็จต้องคิดแปลก คิดนอกกรอบ มีการพัฒนาตนด้าน การสื่อสารสุขภาพ ทำงานเป็น ไม่เอาัดเอาเปรียบบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ปฏิบัติหน้าที่ อสม. อย่างเต็มความสามารถ ต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับแนวคิดการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารที่ดี รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ทุ่มเท่ากับการ ปฏิบัติงาน

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 82.20 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 17.80 มีอายุต่ำสุด 21 ปี และมีอายุสูงสุด 76 ปี กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอายุ ประมาณ 47-48 ปี มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 83.00 มีวุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.00 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีประสบการณ์

ในการเป็น อสม.ต่ำสุดคือ 1 ปี ประสบการณ์ในการเป็น อสม. สูงสุดคือ 34 ปี และมีประสบการณ์ในการเป็น อสม.ค่าเฉลี่ยประมาณ 12-13 ปี ส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีตำแหน่งหน้าที่อื่นๆ ในชุมชน คือคณะกรรมการหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.55 และส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่ ในชุมชนก่อนเป็น อาสาสมัครสาธารณสุข คือสารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ปราชญ์พื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.68

1.4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัคร

สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านสมคูลอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาคือด้านความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.06 และด้านความต่อเนื่องอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.99 ตามลำดับ

1.4.3 มาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้าน การสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือด้านผู้นำด้านสุขภาพอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.94 และด้าน การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.90 ตามลำดับ

1.4.4 องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับความรู้ทางกระบวนการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับผู้ส่งสารอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.76 รองลงมาคือด้านความรู้เกี่ยวกับผู้รับสารอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.70 และด้านความรู้การใช้สื่อและช่องทางการสื่อสาร และด้านความรู้เกี่ยวกับผลของการสื่อสารอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.66 อย่างเท่าๆ กัน ตามลำดับ

1.4.5 องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านทักษะการให้คำแนะนำ และด้านทักษะการรับฟังคำแนะนำอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.94 อย่างเท่าๆ กัน รองลงมาคือ ด้านทักษะการอ่านอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.90 และด้านทักษะการฟัง และด้านทักษะการพูด อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.89 อย่างเท่าๆ กัน ตามลำดับ

1.4.6 องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับแรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือด้านการยอมรับอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.86 และด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.85 ตามลำดับ

1.4.7 องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านอุปนิสัยอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.19 รองลงมาคือด้านลักษณะส่วนรวมของตนอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านบทบาทของตนอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.87 ตามลำดับ

1.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory Factor Analysis) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบปัจจัยการสื่อสาร องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสาร องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสารและองค์ประกอบด้านการรู้จักตนเอง เพื่อสกัดตัวแปรที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.5.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.613 ถึง 0.731 นับว่าเป็น

ตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้าน การสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 34.232

2) องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาตนเอง มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.660 ถึง 0.791 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยาย องค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 43.351

3) องค์ประกอบที่ 3 การใช้สื่อชุมชน มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.601 ถึง 0.603 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยาย องค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 47.996

4) องค์ประกอบที่ 4 การใช้สื่อเฉพาะกิจ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.690 ถึง 0.759 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยาย องค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 51.312

5) องค์ประกอบที่ 5 การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.757 ถึง 0.774 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยาย องค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 54.311

6) องค์ประกอบที่ 6 การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ มีตัวแปร ที่สำคัญจำนวน 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.629 ถึง 0.646 นับว่า เป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้าน การสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 56.920

7) องค์ประกอบที่ 7 พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีตัวแปรที่ สำคัญจำนวน 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.603 ถึง 0.652 นับว่า เป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้าน การสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 59.308

8) องค์ประกอบที่ 8 การแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร มีตัวแปรที่ สำคัญจำนวน 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.609 ถึง 0.660 นับว่า เป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้าน การสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 61.497

**1.5.2 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัคร
สาธารณสุขที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัด
ขอนแก่น** จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.628 ถึง 0.771 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 34.232

2) องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.757 ถึง 0.853 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 55.561

3) องค์ประกอบที่ 3 การกำหนดภาคีเครือข่ายการณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.600 ถึง 0.699 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 60.375

4) องค์ประกอบที่ 4 การให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึก มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.661 ถึง 0.748 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 64.124

5) องค์ประกอบที่ 5 ภาวะผู้นำ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.621 ถึง 0.664 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 67.326

**1.5.3 ความรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัคร
สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น** จำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการสื่อสาร มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.639 ถึง 0.720 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 51.363

2) องค์ประกอบที่ 2 ความรู้การออกแบบเนื้อหาสาระ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.702 ถึง 0.816 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 58.596

3) องค์ประกอบที่ 3 ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.702 ถึง 0.805 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 63.355

1.5.4 ทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.603 ถึง 0.673 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 50.652

2) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.619 ถึง 0.717 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 54.974

3) องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการพูด มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.608 ถึง 0.712 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 58.448

4) องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการแก้ไขปัญหา มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.639 ถึง 0.674 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 61.357

5) องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการนำเสนอ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.653 ถึง 0.689 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 66.235

1.5.5 แรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 ชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 14 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.669 ถึง 0.866 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 44.626

2) องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.600 ถึง 0.768 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 57.137

3) องค์ประกอบที่ 3 การประสานความร่วมมือ มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.757 ถึง 0.818 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 62.781

4) องค์ประกอบที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.608 ถึง 0.708 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 66.181

5) องค์ประกอบที่ 5 รางวัล มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.784 ถึง 0.810 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 68.940

1.5.6 การรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 16 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.706 ถึง 0.812 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 58.588

2) องค์ประกอบที่ 2 การรู้จักบทบาทของ อสม. ในชุมชนของตนเอง มีตัวแปรที่สำคัญจำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.657 ถึง 0.857

นับว่าเป็นตัวแปร ที่ช่วยบรรยายของค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายของค์ประกอบ สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 68.382

1.6 การวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

การวิเคราะห์เชิงยืนยันของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลบ่งชี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้อง และกลมกลืน จากองค์ประกอบทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้

มาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ส่งผล ต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบ ความสอดคล้องระหว่างโมเดลบ่งชี้มาตรฐานสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีผลต่อ ความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องและกลมกลืน จากองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ 34 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้าน การสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างโมเดลบ่งชี้ความรู้ทางกระบวนการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องและกลมกลืน จากองค์ประกอบทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ 18 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลบ่งชี้ ทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สอดคล้องและกลมกลืน จากองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้

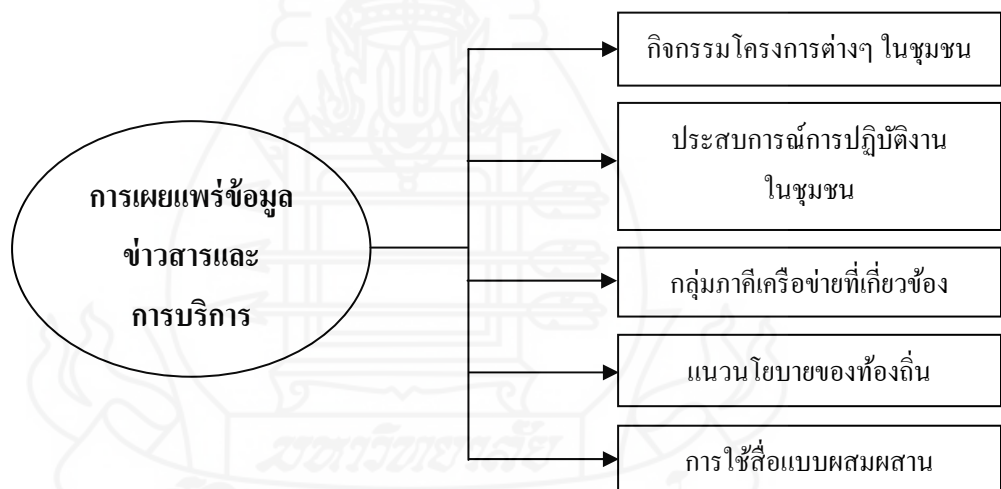
องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสาร สุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดล บ่งชี้แรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สอดคล้องและกลมกลืน จากองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ 40 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลบ่งชี้ การรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สอดคล้อง และกลมกลืน จากองค์ประกอบทั้งสิ้น 2 องค์ประกอบ 24 ตัวบ่งชี้

1.7 การประเมินองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

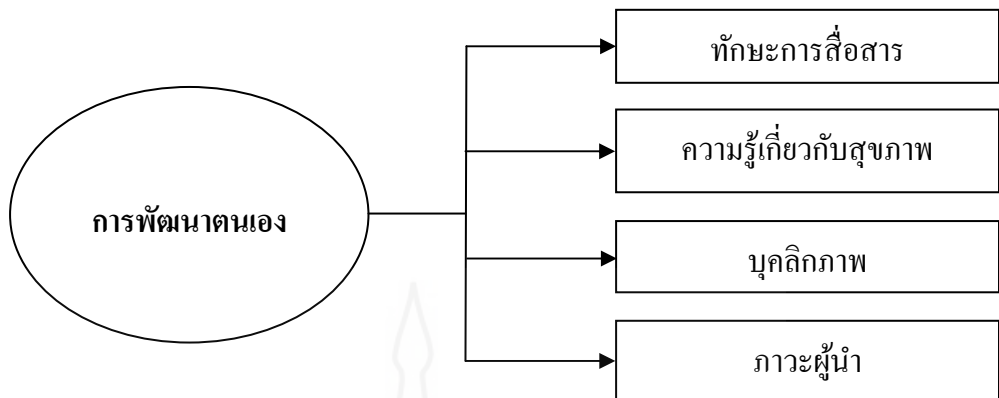
1.7.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) องค์ประกอบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 5 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การให้ข้อมูลข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพจากกิจกรรมโครงการต่างๆ แก่กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่ 2) การให้ข้อมูล ข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพจากประสบการณ์การปฏิบัติงานในชุมชน แก่กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่ 3) การเชื่อมประสานข้อมูล ข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพกับกลุ่มภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง 4) การเชื่อมประสานข้อมูล ข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพกับแนวนโยบายและกิจกรรมของท้องถิ่น 5) การให้ข้อมูล ข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพกับการใช้สื่อต่างๆ ผสมผสานกันในรูปแบบที่หลากหลาย แสดงดังภาพที่ 5.1

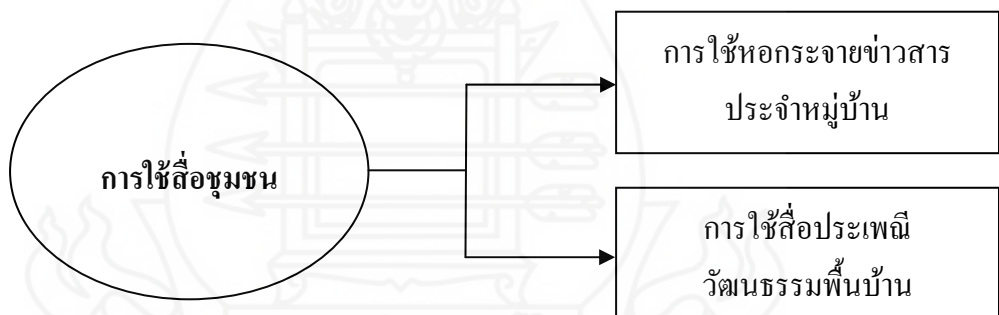
ภาพที่ 5.1 องค์ประกอบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการ

(2) องค์ประกอบการพัฒนาตนเอง พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 4 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาตนเองด้านทักษะการสื่อสาร 2) การพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ 3) การพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ 4) การพัฒนาตนเองด้านภาวะผู้นำ แสดงดังภาพที่ 5.2

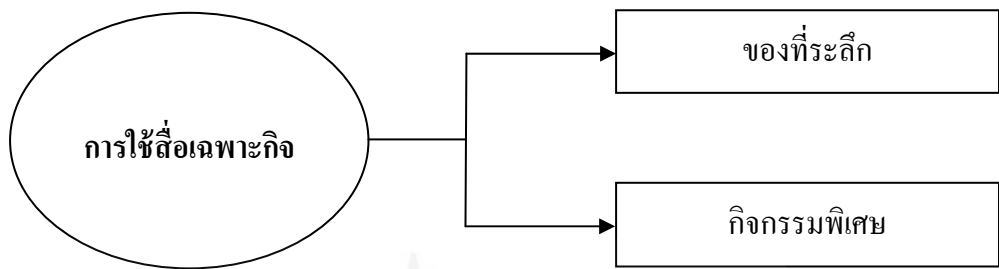
ภาพที่ 5.2 องค์ประกอบการพัฒนาตนเอง

(3) องค์ประกอบการใช้สื่อชุมชน พบว่าตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 2 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การใช้หอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้านในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 2) การใช้สื่อประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้านในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.3

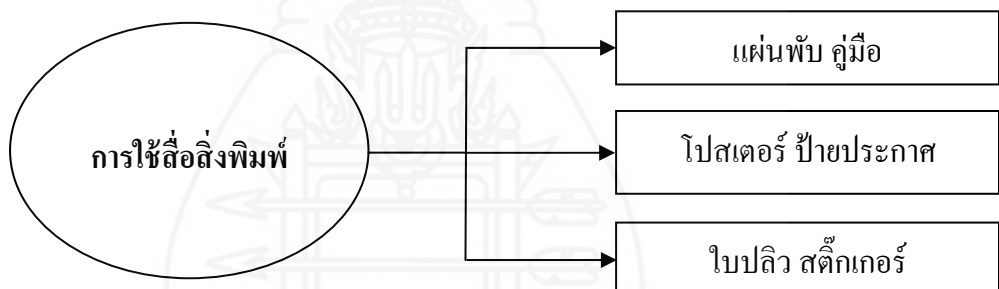
ภาพที่ 5.3 องค์ประกอบการใช้สื่อชุมชน

(4) องค์ประกอบการใช้สื่อเฉพาะกิจ พบว่าตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 2 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การใช้สื่อเฉพาะกิจ เช่น การแจกของที่ระลึก แก้วน้ำ กระเป๋าสาน ในการสื่อสารสุขภาพในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 2) การใช้สื่อกิจกรรมพิเศษต่างๆ ในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.4

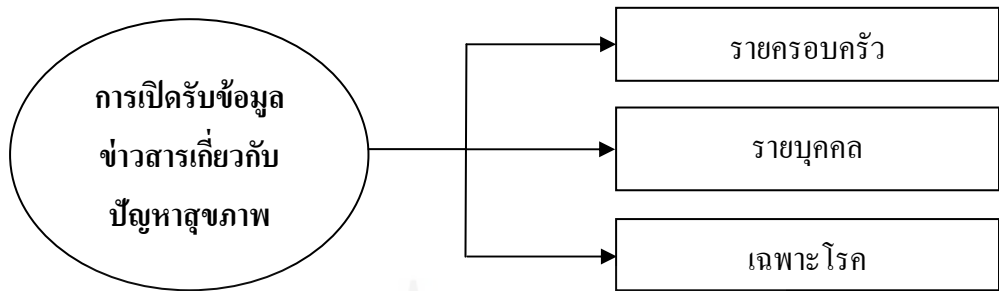
ภาพที่ 5.4 องค์ประกอบการใช้สื่อเฉพาะกิจ

(5) องค์ประกอบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่าตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 3 ตัวเรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การใช้แผ่นพับในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 2) การใช้โปสเตอร์ในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 3) การใช้ใบปลิวในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.5

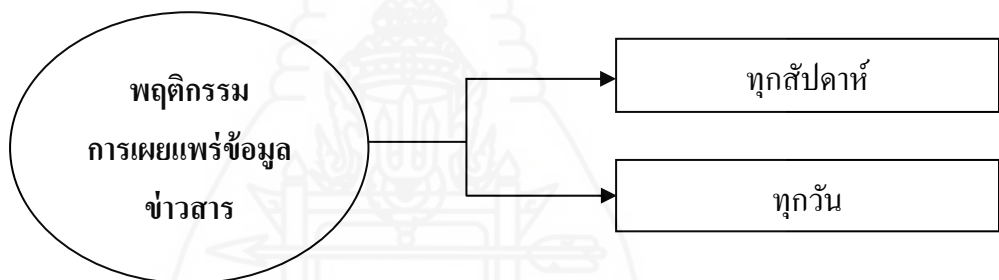
ภาพที่ 5.5 องค์ประกอบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์

(6) องค์ประกอบการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ พบว่าตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 3 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจากกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่เป็นรายครอบครัว 2) การรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจากกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่เป็นรายบุคคล 3) การรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจากกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่เป็นรายกลุ่มเฉพาะโรค และปัญหาสุขภาพ แสดงดังภาพที่ 5.6

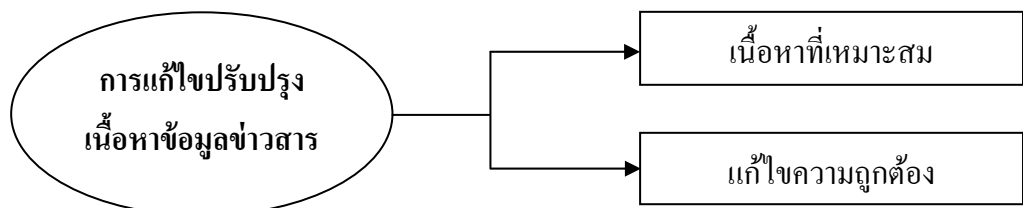
ภาพที่ 5.6 องค์ประกอบในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ

(7) องค์ประกอบพฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 2 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การให้ข้อมูลข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพแก่กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่ทุกสัปดาห์ 2) การให้ข้อมูลข่าวสารและการบริการเกี่ยวกับสุขภาพแก่กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนในพื้นที่ทุกวัน แสดงดังภาพที่ 5.7

ภาพที่ 5.7 องค์ประกอบพฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

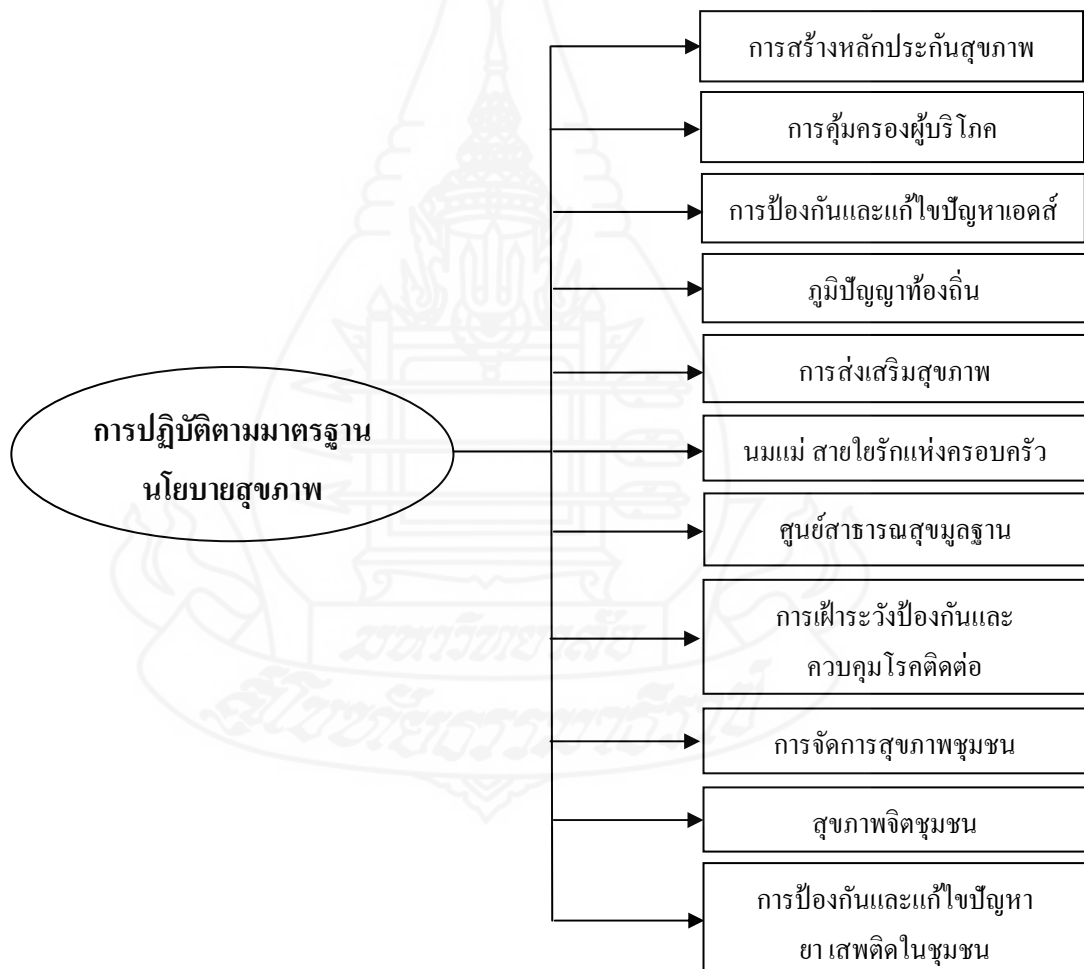
(8) องค์ประกอบการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 2 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 2) การแก้ไขเนื้อหาข้อมูลข่าวสารให้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.8

ภาพที่ 5.8 องค์ประกอบการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร

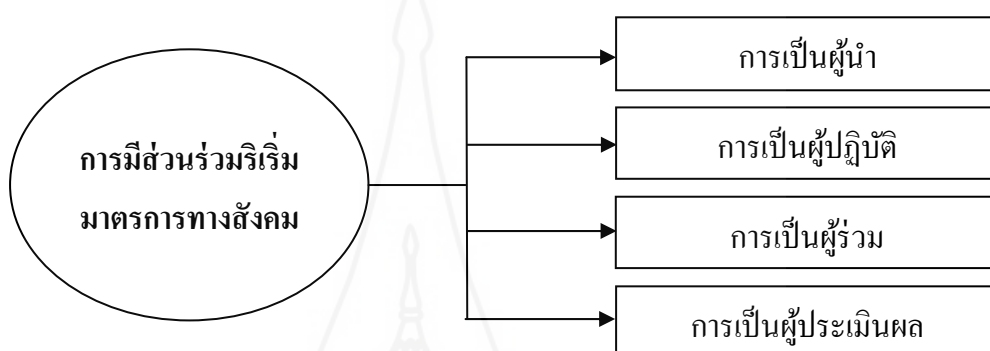
**1.7.2 ทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของ
อาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น** ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) องค์ประกอบการปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 11 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) นโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพ 2) นโยบายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ 3) นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน 4) นโยบายภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ 5) นโยบายการส่งเสริมสุขภาพ 6) นโยบายนมแม่ สายใยรักแห่งครอบครัว 7) นโยบายการบริการในศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน (ศสมช.) 8) นโยบายการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ 9) นโยบายการจัดการสุขภาพชุมชน 10) นโยบายสุขภาพจิตชุมชน 11) นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.9

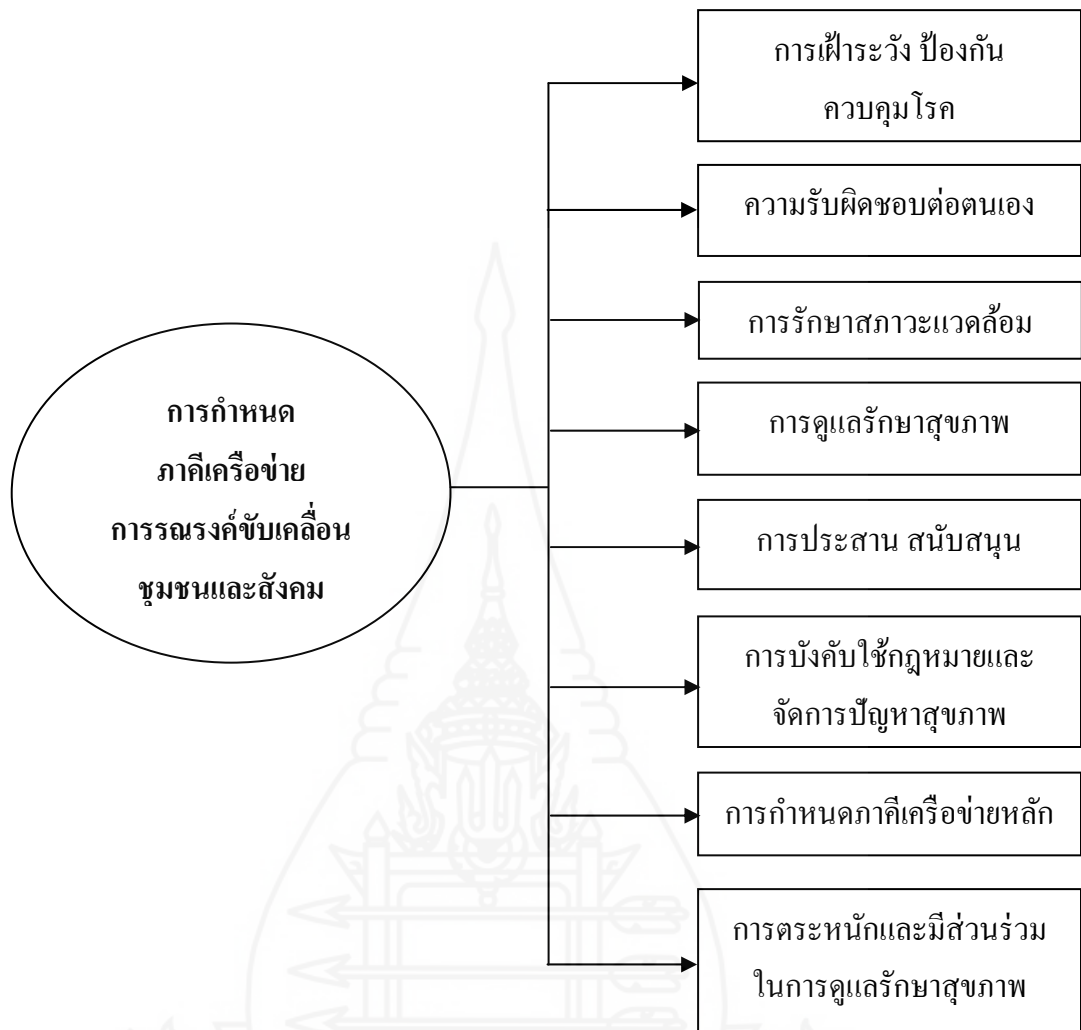
ภาพที่ 5.9 องค์ประกอบการปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ

(2) องค์ประกอบการมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 4 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การเป็นผู้นำในการเตรียมและริเริ่มมาตรการทางสังคมใหม่ๆ 2) การเป็นผู้ปฏิบัติในการเตรียมและริเริ่มมาตรการทางสังคมใหม่ๆ 3) การเป็นผู้ร่วมในการเตรียมและริเริ่มมาตรการทางสังคมใหม่ๆ 4) การเป็นผู้ประเมินผลมาตรการทางสังคมใหม่ๆ แสดงดังภาพที่ 5.10

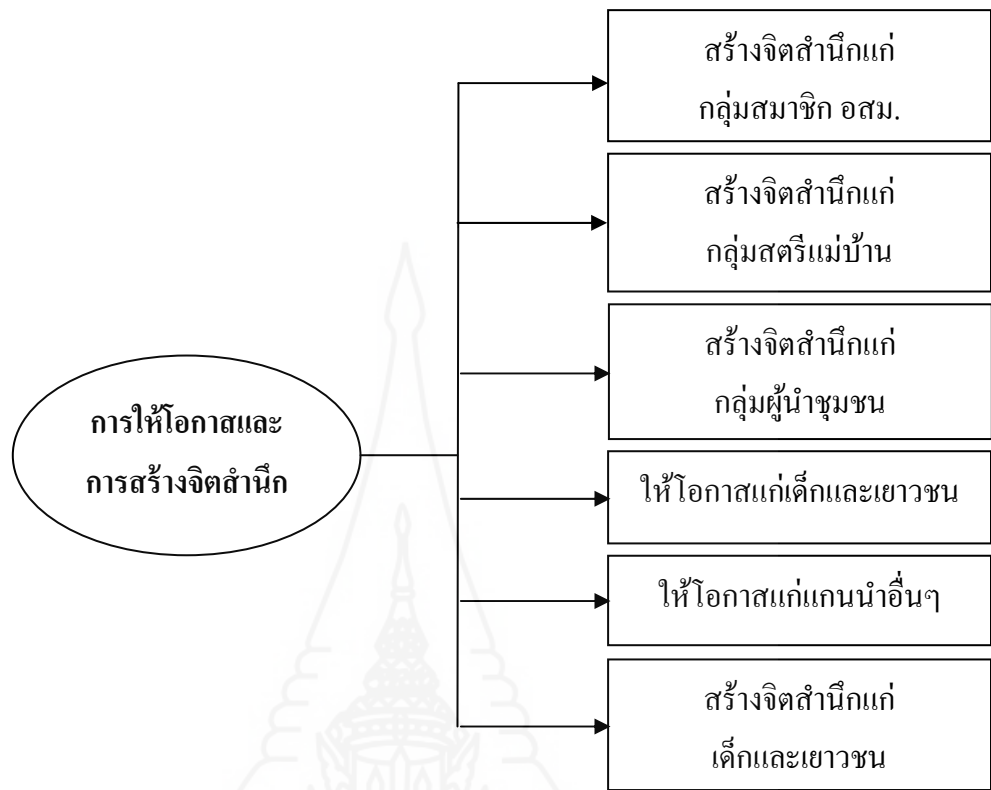
ภาพที่ 5.10 องค์ประกอบการมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม

(3) องค์ประกอบการกำหนดภาคีเครือข่ายการณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมพบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 8 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพให้กับภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการดูแลสุขภาพ 3) การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมให้มีการรักษาสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพและการรักษาสุขภาพ 4) การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมให้ตื่นตัวในการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน 5) การประสาน สนับสนุน การปฏิบัติงานของภาคีเครือข่าย การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ 6) การร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายและจัดการปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เข้มแข็งและยั่งยืน 7) การกำหนดภาคีเครือข่ายหลักในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 8) การรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมให้ชุมชนตระหนักและมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.11

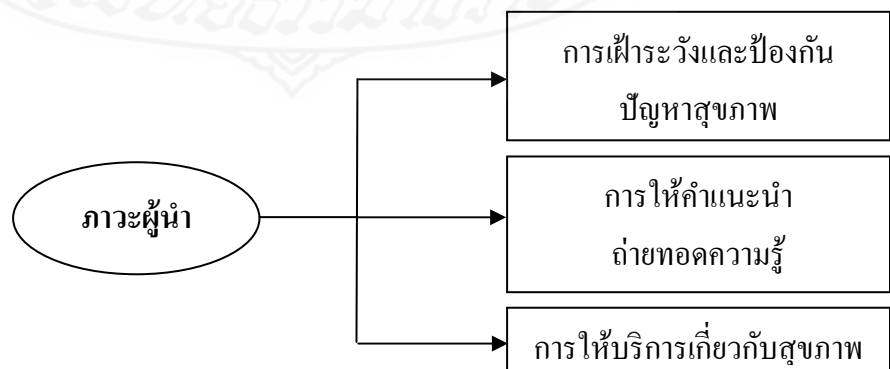
ภาพที่ 5.11 องค์ประกอบการกำหนดภาวการณ์รื้อสร้างการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม

(4) องค์ประกอบที่ให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึก พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 6 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การสร้างจิตสำนึกเรื่องจิตอาสาแก่กลุ่มสมาชิก อสม. ในการร่วมจัดการสุขภาพชุมชน 2) การสร้างจิตสำนึกเรื่องจิตอาสาแก่กลุ่มสตรีแม่บ้านในการร่วมจัดการสุขภาพชุมชน 3) การสร้างจิตสำนึกเรื่องจิตอาสาแก่กลุ่มผู้นำชุมชนในการร่วมจัดการสุขภาพชุมชน 4) การให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพชุมชน 5) การให้โอกาสแก่นำอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพชุมชน 6) การสร้างจิตสำนึกเรื่องจิตอาสาแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนในการร่วมจัดการสุขภาพชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.12

ภาพที่ 5.12 องค์ประกอบการให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึก

(5) องค์ประกอบภาวะผู้นำ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 3 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) ผู้นำในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสุขภาพในหมู่บ้าน 2) ผู้นำในการให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้ในเรื่องต่างๆ แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว 3) ผู้นำในการให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.13

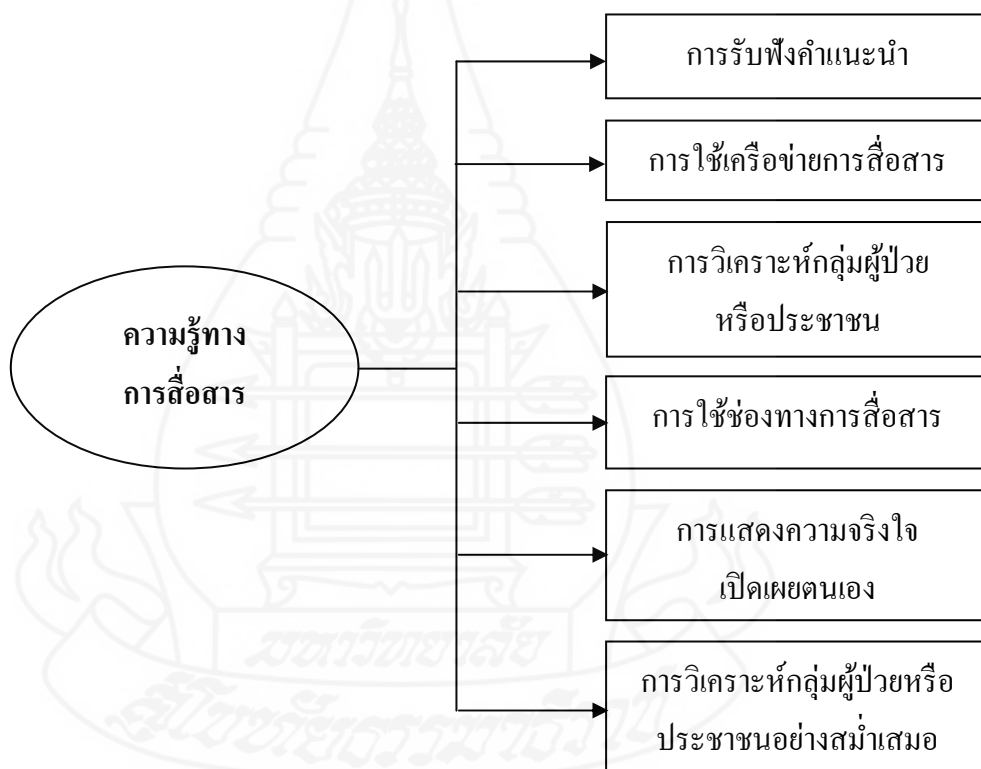

ภาพที่ 5.13 องค์ประกอบภาวะผู้นำ

1.7.3 ความรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัคร

สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

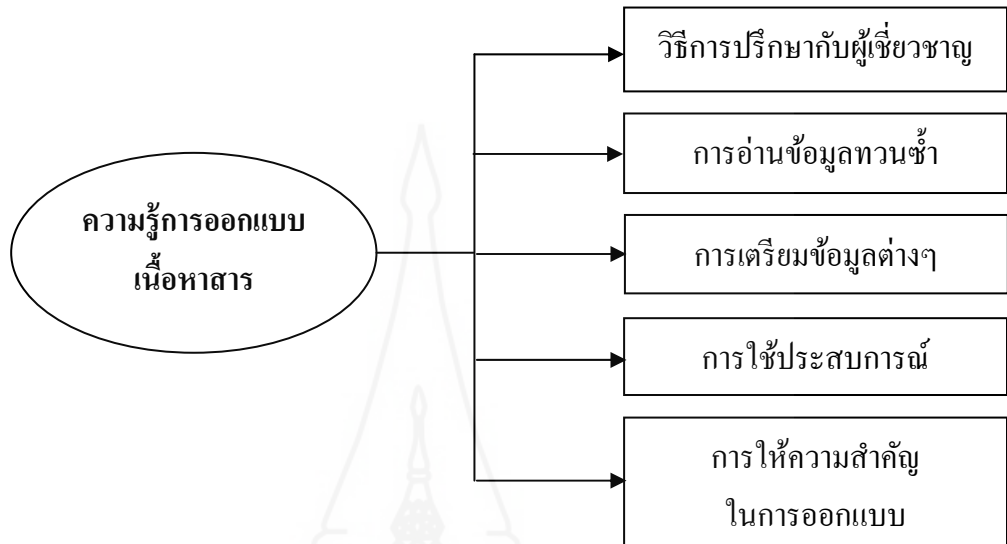
(1) องค์ประกอบความรู้ทางการสื่อสาร พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 6 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การรับฟังคำแนะนำจากกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนมาพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 2) การใช้เครือข่ายการสื่อสารในการรับรู้ปฏิริยาที่แสดงออกของกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชน 3) การวิเคราะห์กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนตามลักษณะปัญหาสุขภาพ 4) การใช้ช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนอย่างทั่วถึงในชุมชน 5) การแสดงความจริงใจเปิดเผยตนเองเพื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชน 6) การวิเคราะห์กลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ แสดงดังภาพที่ 5.14

ภาพที่ 5.14 องค์ประกอบความรู้ทางการสื่อสาร

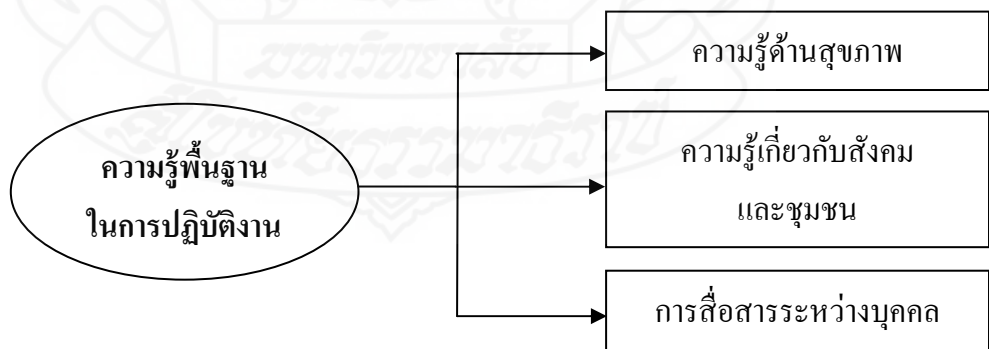
(2) องค์ประกอบความรู้การออกแบบเนื้อหาสาร พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 5 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การใช้วิธีการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะก่อนการออกแบบเนื้อหาสาร 2) การใช้วิธีการอ่านข้อมูลทวนซ้ำเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสารและข้อมูลต่างๆ ในการออกแบบเนื้อหาสาร 3) การใช้วิธีการเตรียม

ข้อมูลต่างๆ ก่อนการออกแบบเนื้อหาสาร 4) การใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาในการออกแบบเนื้อหาสาร 5) การให้ความสำคัญในการออกแบบเนื้อหาสารในการสื่อสารสุขภาพ แสดงดังภาพที่ 5.15

ภาพที่ 5.15 องค์ประกอบความรู้การออกแบบเนื้อหาสาร

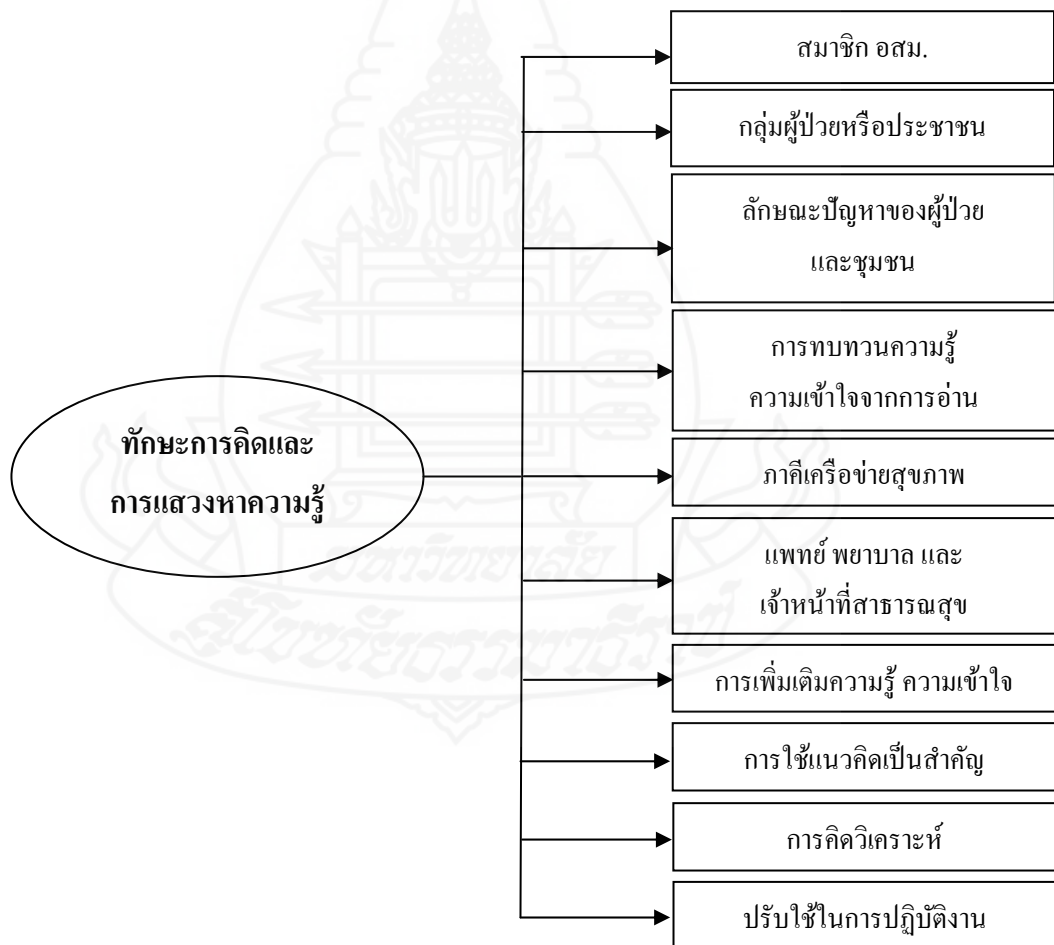
(3) องค์ประกอบความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 3 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพในการปฏิบัติงาน 2) ความรู้เกี่ยวกับสังคมและชุมชนในการปฏิบัติงาน 3) ความรู้ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงาน แสดงดังภาพที่ 5.16

ภาพที่ 5.16 องค์ประกอบความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน

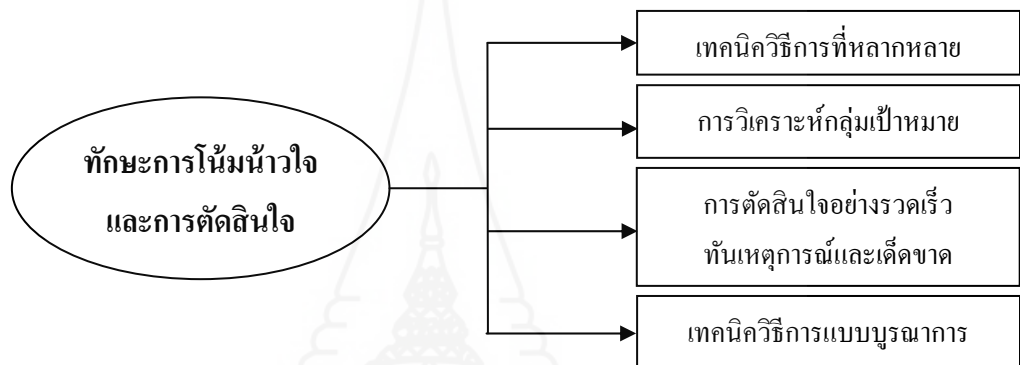
1.7.4 ทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) องค์ประกอบทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 10 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิก อสม. 2) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มผู้ป่วยหรือประชาชน 3) การใช้แนวคิดที่แตกต่างกันตามลักษณะปัญหาของผู้ป่วยและชุมชน 4) การทบทวนความรู้ ความเข้าใจจากการอ่านหนังสือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในชุมชน 5) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับภาคีเครือข่ายสุขภาพ 6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 7) การเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจจากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชุมชน 8) การใช้แนวคิดเป็นสำคัญในการปฏิบัติงานในชุมชน 9) การคิดวิเคราะห์ในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา 10) การนำความรู้จากการอ่าน มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.17

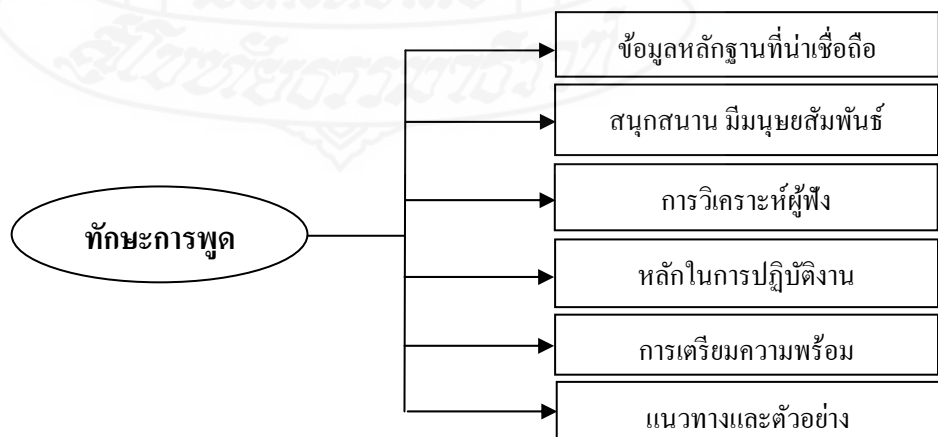
ภาพที่ 5.17 องค์ประกอบทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้

(2) องค์ประกอบทักษะการโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 4 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) เทคนิควิธีการโน้มน้าวใจที่หลากหลายในการปฏิบัติงานในชุมชน 2) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เกี่ยวข้องที่จะไปโน้มน้าวใจในการปฏิบัติงานในชุมชน 3) การตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์และเด็ดขาดเมื่อมีเหตุการณ์วิกฤตหรือฉุกเฉิน 4) เทคนิควิธีการโน้มน้าวใจที่เป็นแบบบูรณาการในการปฏิบัติงานในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.18

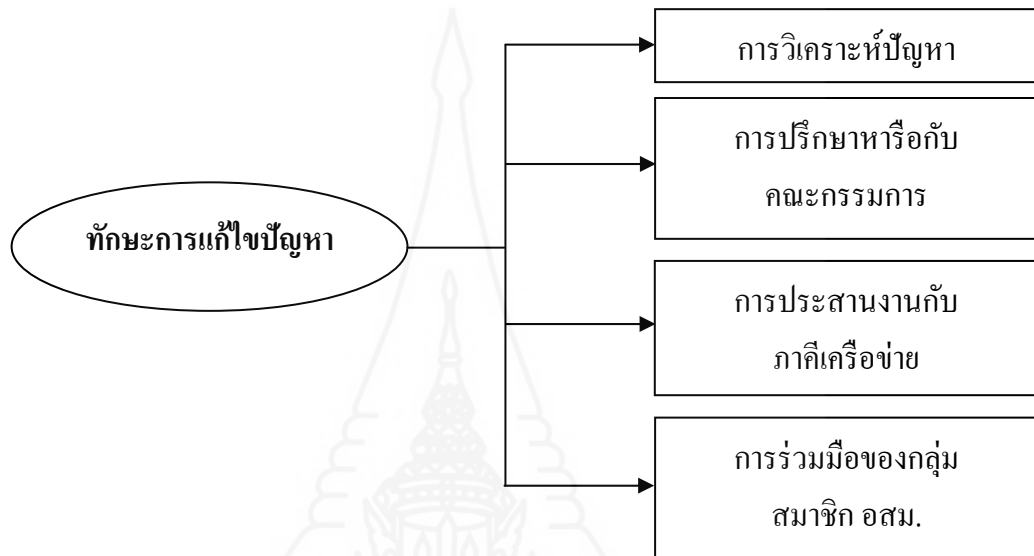
ภาพที่ 5.18 องค์ประกอบทักษะการโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ

(3) องค์ประกอบทักษะการพูด พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 6 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การพูดด้วยข้อมูล และหลักฐานที่น่าเชื่อถือ 2) การพูดด้วยความสนุกสนาน และมีมนุษยสัมพันธ์ 3) การวิเคราะห์ผู้ฟังก่อนพูดในที่ชุมชน 4) การใช้การพูดเป็นหลักในการปฏิบัติงานในชุมชน 5) การเตรียมความพร้อมก่อนพูดให้คนอื่นฟัง 6) การศึกษาแนวทางและตัวอย่างในการพูด แสดงดังภาพที่ 5.19

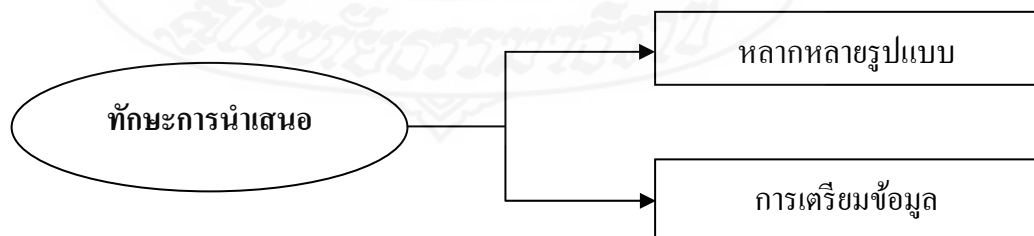
ภาพที่ 5.19 องค์ประกอบทักษะการพูด

(4) องค์ประกอบทักษะการแก้ไข้ปัญหา พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 4 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์ปัญหาก่อนการแก้ไข้ปัญหา 2) การปรึกษาหารือกับคณะกรรมการในชุมชนในการแก้ไข้ปัญหา 3) การประสานงานกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการร่วมกันแก้ไข้ปัญหา 4) การร่วมมือกันแก้ไข้ปัญหาของกลุ่มสมาชิก อสม. แสดงดังภาพที่ 5.20

ภาพที่ 5.20 องค์ประกอบทักษะการแก้ไข้ปัญหา

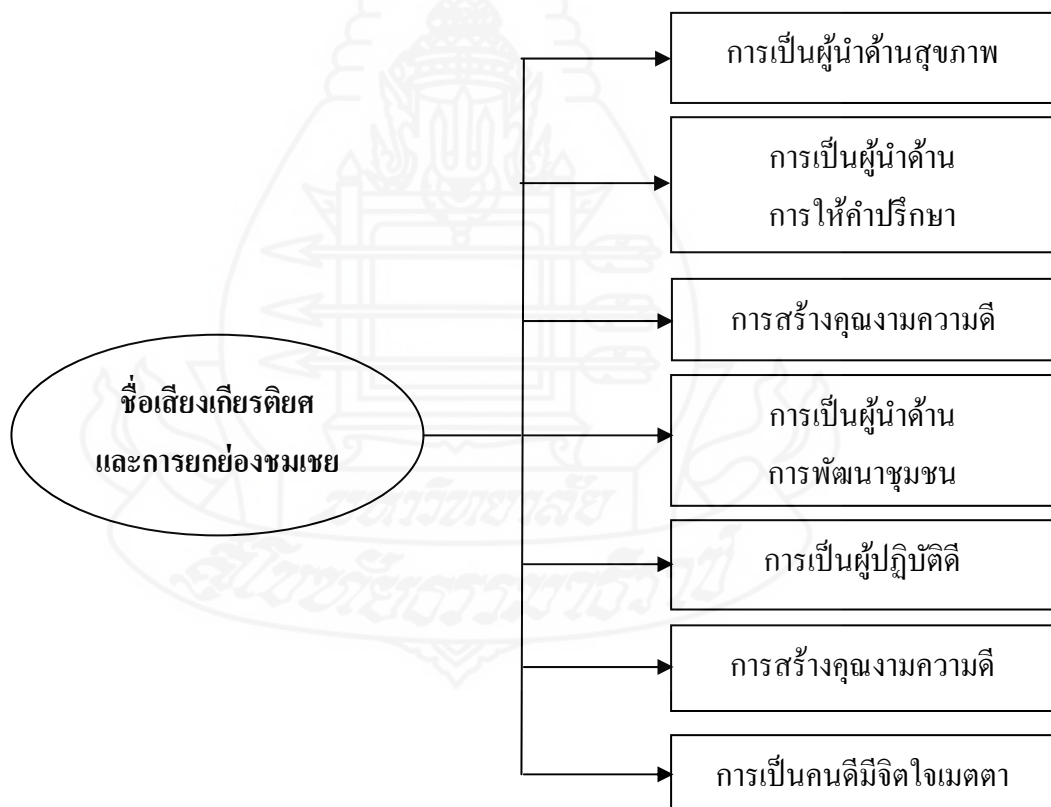
(5) องค์ประกอบทักษะการนำเสนอ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 2 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบในการปฏิบัติงานในชุมชน 2) การเตรียมข้อมูลก่อนการนำเสนอในการปฏิบัติงานในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.21

ภาพที่ 5.21 องค์ประกอบทักษะการนำเสนอ

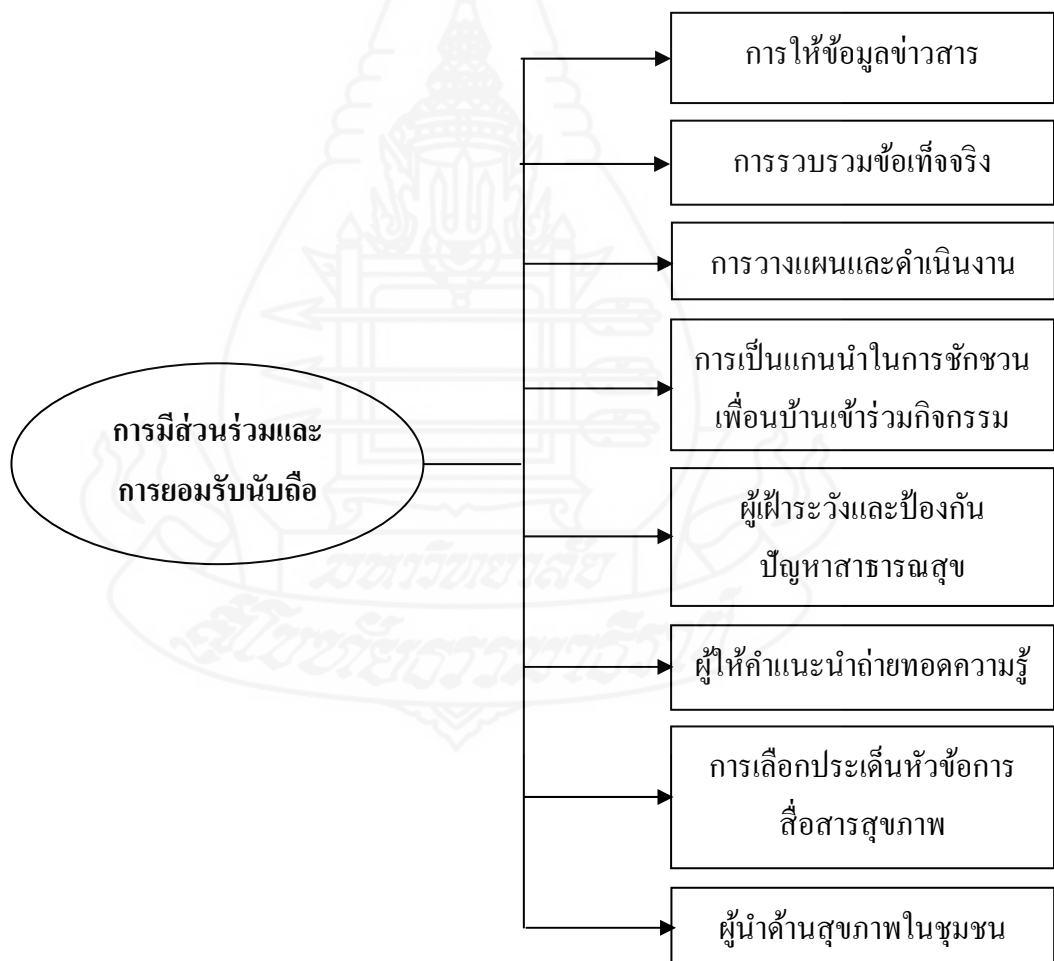
1.7.5 แรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) องค์ประกอบชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 11 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) ชื่อเสียงเกียรติยศจากการเป็นผู้นำด้านสุขภาพ 2) การยกย่องชมเชยจากการเป็นผู้นำด้านการให้คำปรึกษาในชุมชน 3) ชื่อเสียงเกียรติยศจากการสร้างคุณงามความดีในชุมชน 4) ชื่อเสียงเกียรติยศจากการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชน 5) ชื่อเสียงเกียรติยศจากการเป็นผู้ปฏิบัติดีในชุมชน 6) การยกย่องชมเชยจากการสร้างคุณงามความดีในชุมชน 7) การยกย่องชมเชยจากการเป็นผู้ปฏิบัติดีในชุมชน 8) การยกย่องชมเชยจากการเป็นผู้นำด้านสุขภาพ 9) ชื่อเสียงเกียรติยศจากการเป็นคนดีมีจิตใจเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา 10) การยกย่องชมเชยจากการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาชุมชน 11) การยกย่องชมเชยจากการเป็นคนดีมีจิตใจเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา แสดงดังภาพที่ 5.22

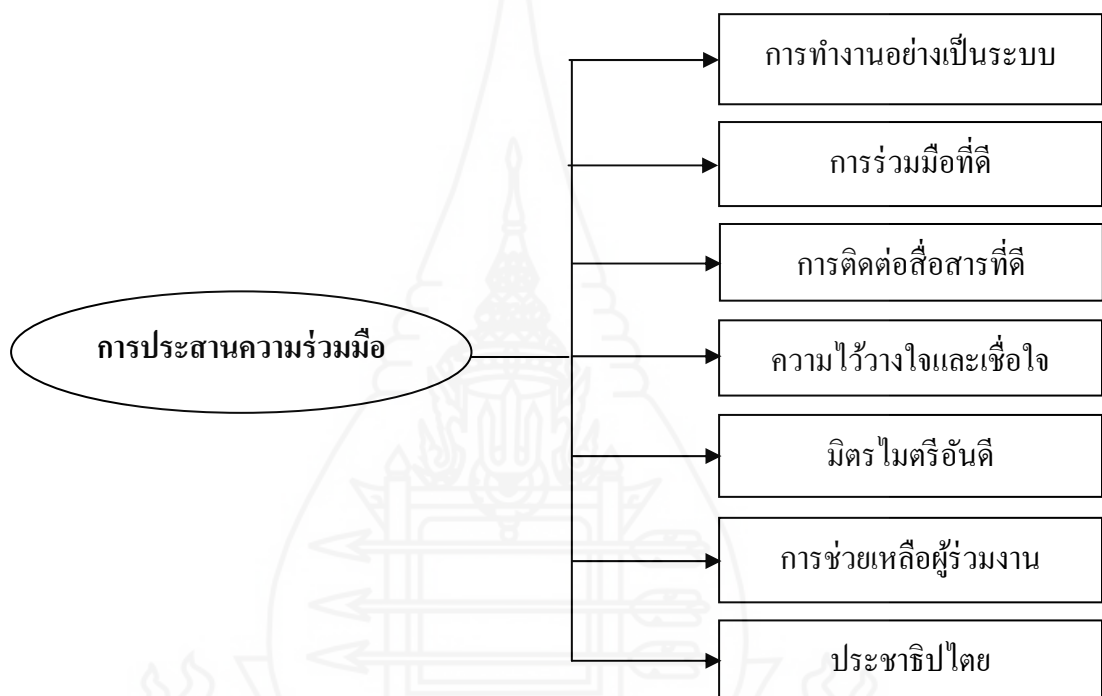
ภาพที่ 5.22 องค์ประกอบชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย

(2) องค์ประกอบการมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 9 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพต่างๆ ในชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพในชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขในชุมชน 4) การมีส่วนร่วมในการเป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขในชุมชน 5) การยอมรับนับถือให้เป็นผู้เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขในชุมชน 6) การยอมรับนับถือให้เป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ในเรื่องต่าง ๆ 7) การมีส่วนร่วมในการเลือกประเด็นหัวข้อการสื่อสารสุขภาพ ในชุมชน 8) การยอมรับนับถือให้เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขในชุมชน 9) การยอมรับนับถือให้เป็นผู้นำด้านสุขภาพในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.23

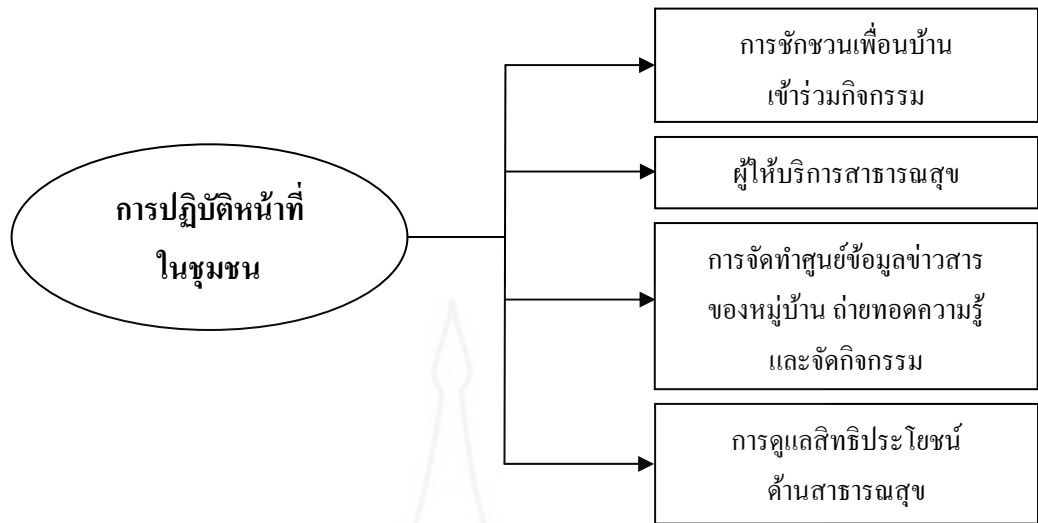
ภาพที่ 5.23 องค์ประกอบการมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ

(3) องค์ประกอบการประสานความร่วมมือ พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 7 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบกับผู้ร่วมงาน 2) การร่วมมือที่ดีในการปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงาน 3) การติดต่อสื่อสารที่ดีในหน่วยงานและในชุมชนกับผู้ร่วมงาน 4) ความไว้วางใจและเชื่อในความสามารถซึ่งกันและกันกับผู้ร่วมงาน 5) มิตรไมตรีอันดีกับผู้ร่วมงาน 6) การช่วยเหลือกันในขอบเขตที่เหมาะสมกับผู้ร่วมงาน 7) การทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตยกับผู้ร่วมงาน แสดงดังภาพที่ 5.24

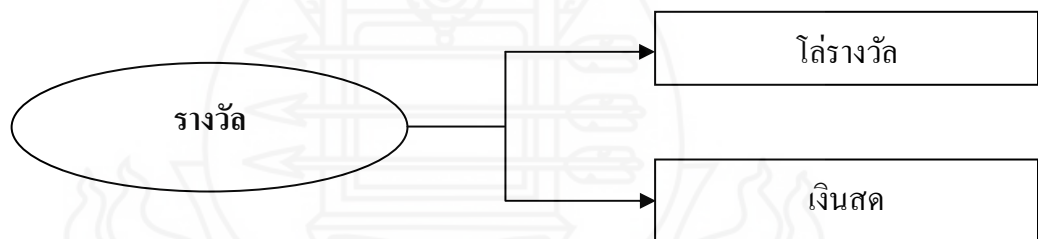
ภาพที่ 5.24 องค์ประกอบการประสานความร่วมมือ

(4) องค์ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 4 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) แก่นนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขของชุมชน 2) ผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วย การติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิด จ่ายถุงยางอนามัย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 3) การจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของชุมชน และให้บริการที่จำเป็นใน 14 กิจกรรมสาธารณสุขมูลฐานที่ ศสมช. 4) การดูแลสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน แสดงดังภาพที่ 5.25

ภาพที่ 5.25 องค์ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน

(5) องค์ประกอบรางวัล พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 2 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) รางวัลในการปฏิบัติงานเป็นโล่รางวัล 2) รางวัลในการปฏิบัติงานเป็นเงินสด แสดงดังภาพที่ 5.26

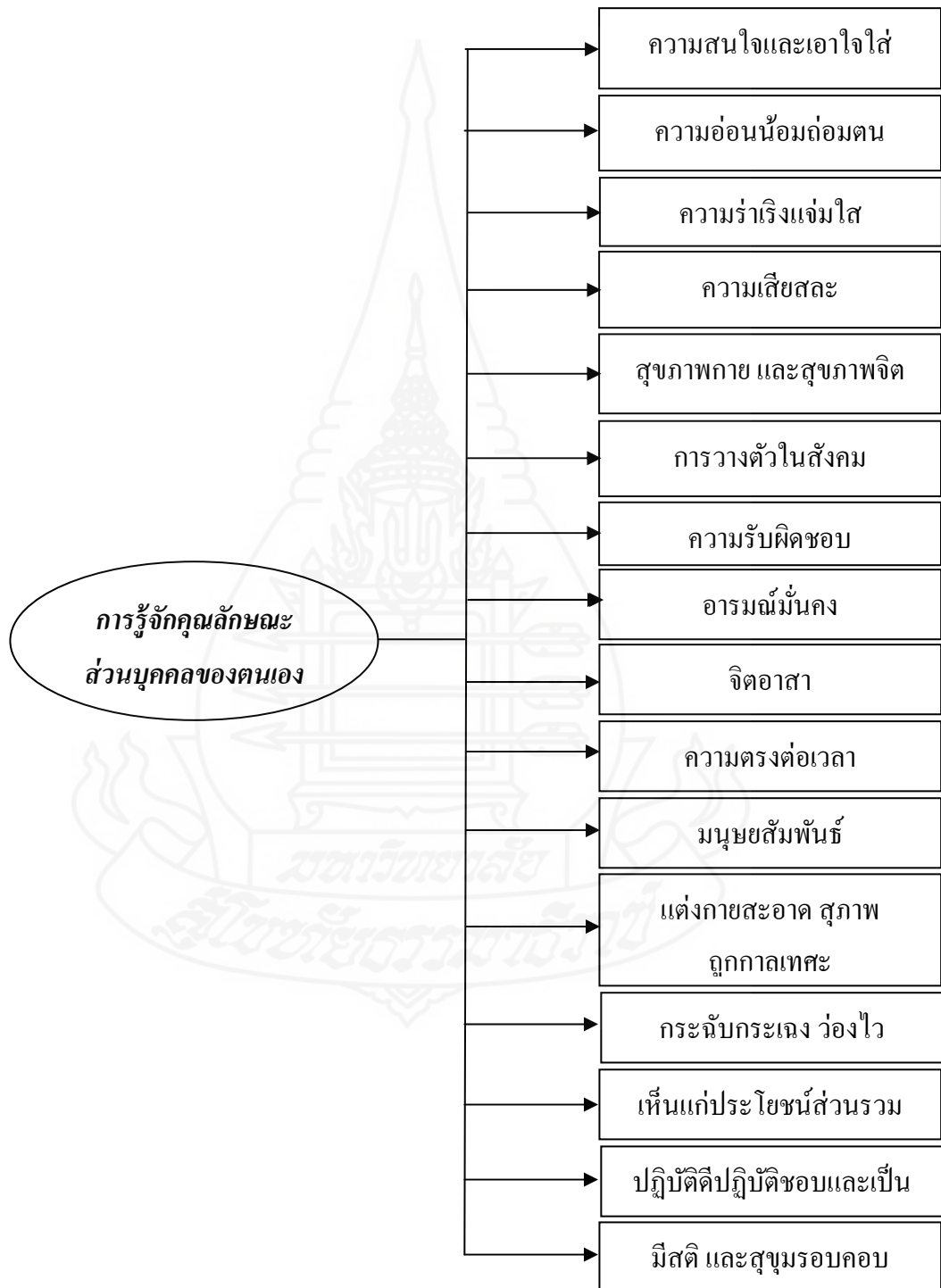
ภาพที่ 5.26 องค์ประกอบรางวัล

1.7.6 การรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของ

อาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ดังนี้

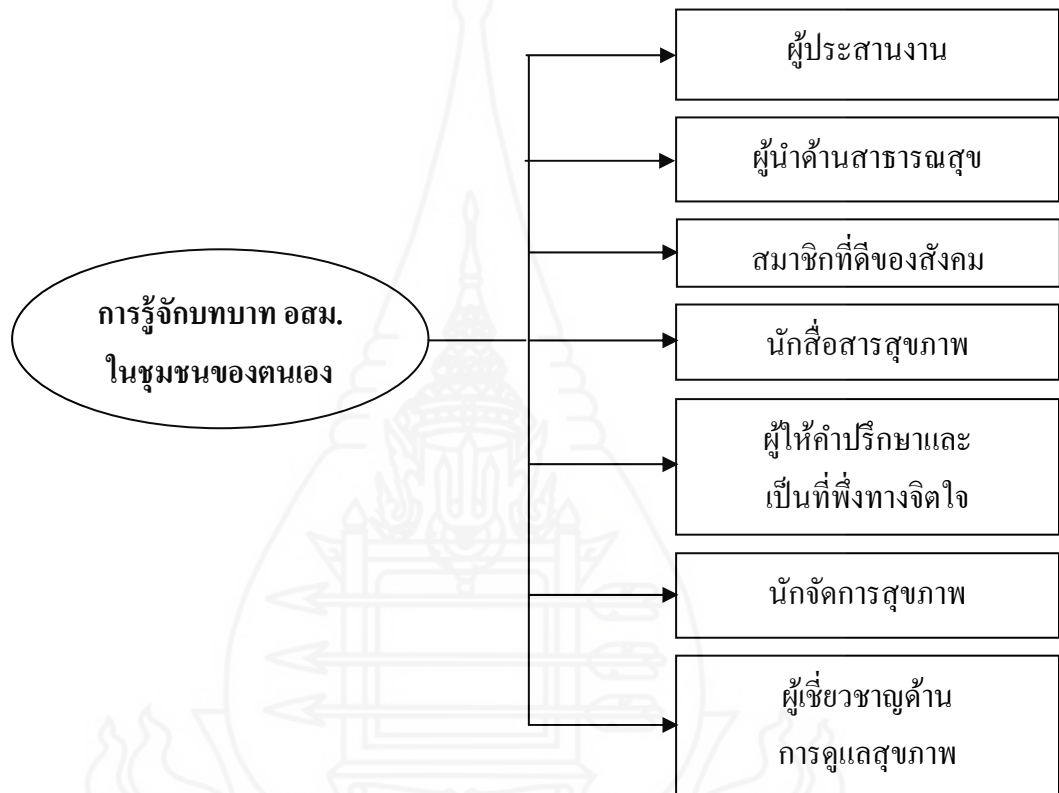
(1) องค์ประกอบการรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 16 ตัว เรียงตาม ลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) ความสนใจและเอาใจใส่ต่อบุคคลอื่น 2) ความอ่อนน้อมถ่อมตนในการปฏิบัติงาน 3) ความร่าเริงแจ่มใสในการปฏิบัติงาน 4) ความเสียสละในการปฏิบัติงาน 5) สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี 6) การวางตัวในสังคมถูกต้องเหมาะสม 7) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน 8) อารมณ์มั่นคงในการ

ปฏิบัติงาน 9) จิตอาสาในการปฏิบัติงาน 10) ความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน 11) มนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน 12) แต่งกายสะอาด สุภาพและถูกต้องกาลเทศะ 13) ความกระฉับกระเฉง ว่องไวในการปฏิบัติงาน 14) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว 15) ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบและเป็นตัวอย่างที่ดีในชุมชน 16) มีสติ และสุ่มรอบคอบในการปฏิบัติงาน แสดงดังภาพที่ 5.27

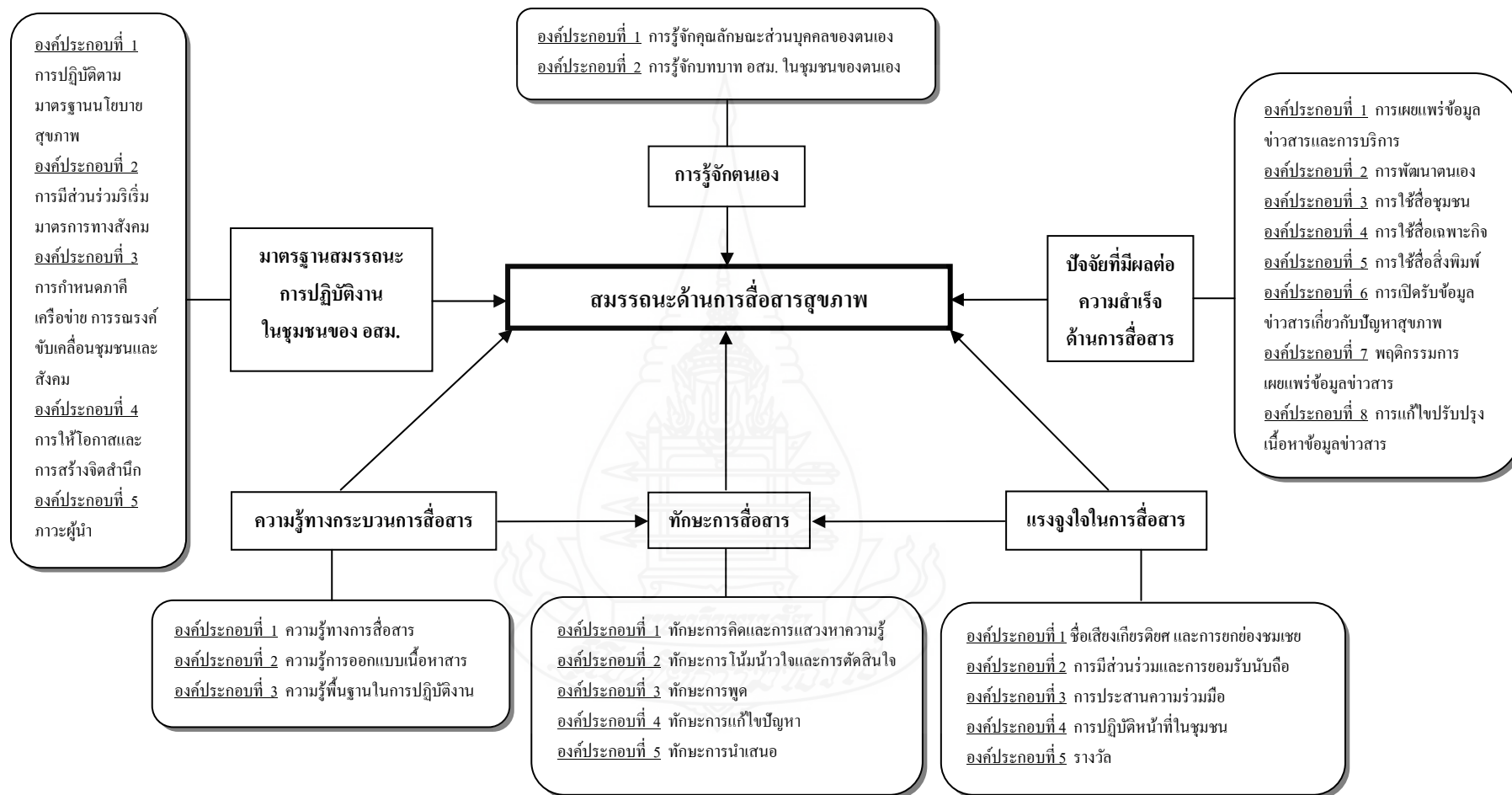

ภาพที่ 5.27 องค์ประกอบการรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง

(2) องค์ประกอบการรู้จักบทบาทในชุมชนของตนเอง พบว่า ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์ 7 ตัว เรียงตามลำดับฐานนิยมจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ 1) บทบาทผู้ประสานงานในชุมชน 2) บทบาทผู้นำด้านสาธารณสุขในชุมชน 3) บทบาทสมาชิกที่ดีของสังคม 4) บทบาทนักสื่อสารสุขภาพในชุมชน 5) บทบาทผู้ให้คำปรึกษาและเป็นที่พึ่งทางจิตใจในชุมชน 6) บทบาทนักจัดการสุขภาพในชุมชน 7) บทบาทผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพในชุมชน แสดงดังภาพที่ 5.28

ภาพที่ 5.28 องค์ประกอบการรู้จักบทบาท อสม. ในชุมชนของตนเอง

จากแผนภาพแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพประกอบด้วย 6 กลุ่ม ได้แก่ ความรู้ ทักษะการสื่อสาร แรงจูงใจการสื่อสาร การรู้จักตนเอง ปัจจัยการสื่อสาร และมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความสัมพันธ์และเกี่ยวโยงในการทำให้อาสาสมัคร สาธารณสุขมีสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ และประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ความรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ทางการสื่อสาร ความรู้การออกแบบเนื้อหาสาร และความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน
2. ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการคิด และการแสวงหาความรู้ ทักษะการโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ ทักษะการพูด ทักษะการแก้ไข ปัญหา และทักษะการนำเสนอ
3. แรงจูงใจการสื่อสาร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศและการยกย่องชมเชย การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ การประสานความร่วมมือ และการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน
4. การรู้จักตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง และการรู้จักบทบาท อสม. ในชุมชนของตนเอง
5. ปัจจัยการสื่อสาร ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการ การพัฒนาตนเอง การใช้สื่อชุมชน การใช้สื่อเฉพาะกิจ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร
6. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ การมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม การกำหนดภาคีเครือข่ายการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม การให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึก และภาวะผู้นำ

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านความรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม. ให้มีความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ของทางด้านการใช้สื่อ โดยการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่มีความหลากหลาย ผสมผสานการใช้สื่อในกิจกรรมการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างสะดวกและง่ายต่อการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สุขภาพและจะเห็นได้ว่ากลุ่ม อสม. ดีเด่น มีการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมกับกลุ่มเป้าหมาย มีการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่ากับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน นำมาประกอบการสื่อสารสุขภาพในชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในงานสาธารณสุข ตรงกับสภาพปัญหาสุขภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ในชุมชน การเน้นแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพโดยใช้สื่อบุคคลในการแก้ไขปัญหาดังๆ ในครอบครัวเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ด้านความรู้การใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.66 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อสม. มีการปฏิบัติงานในชุมชน โดยมีการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย โดยมีการพิจารณาการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาสุขภาพของแต่ละบุคคลและสภาพพื้นที่ชุมชนที่ อสม. ปฏิบัติงาน โดยการบูรณาการการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและแตกต่างกันไป ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2543) ที่กล่าวว่า “สื่อบุคคลถือได้ว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างมากที่สุดในเรื่อง การสื่อสารเพื่อการพัฒนาของสังคมชนบทไทย” นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการศึกษาวิจัยถึงผู้นำชุมชน หรือสื่อบุคคลในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ส่วนใหญ่พบว่าสื่อบุคคลมีบทบาทในประเด็นการพัฒนาต่างๆ ได้แก่ การเกษตร การเมือง สาธารณสุข การศึกษา สิ่งแวดล้อม

สอดคล้องกับกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2549) ได้เสนอแนวทางที่มุ่งเสริมให้ การสื่อสารสุขภาพในชุมชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข แกนนำชมรมสร้างสุขภาพต้องเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน กระตุ้นพลังของชุมชน โดยอาศัยการจัดกิจกรรมการสื่อสารกับคนในชุมชนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน อาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และควรมีเทคนิควิธีการใช้สื่อที่เข้าถึงและตรงใจผู้รับสาร และดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน ดังนี้ 1) มีคณะทำงานเป็นแกนหลัก ประกอบด้วยคนจากหลายกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสาร มาร่วมกันทำงานด้านสุขภาพเพื่อชุมชน 2) ขยายเครือข่ายการสื่อสารสุขภาพสู่กลุ่ม ชมรมต่างๆ ในชุมชน เพื่อเป็นแนวร่วมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพสู่ชุมชน อันจะช่วยให้การสื่อสารกระจายตัวและครอบคลุมพื้นที่ในชุมชนมากขึ้น 3) ดำเนินงานตามระบบการสื่อสารสุขภาพในชุมชน กล่าวคือ ศึกษาองค์ประกอบของการสื่อสารสุขภาพ และทำงานตามขั้นตอนการดำเนินงานสื่อสารสุขภาพ

สอดคล้องกับทัศนีย์ เจนวิติสุข (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม พบว่า การสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่น ทั้งในระดับปัจเจกและระดับสังคมเป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ ทั้งในระดับปัจเจกและระดับสังคมในลักษณะการร่วมกันเป็นสังคมโดยรวม จะเห็นได้ว่าสื่อบุคคลมีความสำคัญในการสื่อสาร

สุขภาพในชุมชนและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในชุมชน ก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่ดี และมีการบูรณาการการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่หลากหลาย เช่น สื่อเฉพาะกิจ กิจกรรมพิเศษ และเครือข่ายการสื่อสารสุขภาพ และสอดคล้องกับกาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543) ที่กล่าวว่า ประเภทของช่องทาง/สื่อ โดยหลักการทั่วไปแล้วสื่อขนาดเล็ก เช่น สื่อเฉพาะกิจ จะเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้มากกว่าสื่อมวลชน สื่อที่ชาวบ้านคุ้นเคย เช่น สื่อประเพณีก็จะเอื้ออำนวยให้ชาวบ้านเข้าร่วมได้ง่ายกว่าสื่อสมัยใหม่ที่แปลกหน้าแต่สื่อสมัยใหม่หรือสื่อขนาดใหญ่ เช่น สื่อมวลชน ก็ยังมีโอกาสเพียงแต่คำนึงถึงความยากง่ายในการเข้าร่วมของ สื่อประเภทต่างๆ และการค้นคิดสร้างสรรค์กิจกรรมและช่องทางแบบใหม่ที่จะอำนวยความสะดวกในการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน นั้นอาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อและช่องทางการสื่อสาร โดยในชุมชนจะใช้สื่อบุคคลเป็นหลักในการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน เพราะสื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีอิทธิพลและใกล้ชิดกับสังคม วัฒนธรรม และชุมชนมาอย่างยาวนาน รวมทั้งมีการบูรณาการในการใช้สื่อ นั่นคือการใช้สื่อที่หลากหลายทั้งสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ สื่อกิจกรรมพิเศษ และเครือข่ายสื่อสารสุขภาพนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชน เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาสุขภาพให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนได้อย่างทั่วถึง

แต่ไม่สอดคล้องกับเฉลิมศรี สะมะโน (2546) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอบางช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คือ การมีความรู้ในงานสาธารณสุข นั่นอาจเป็นเพราะการที่ อสม. มีความรู้ในงานสาธารณสุขอาจไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนได้ จำเป็นต้องมีความรู้ทางการสื่อสาร และความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพประกอบกันไป จึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จ ก่อเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับองค์ประกอบความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน โดยเป็นความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพในการปฏิบัติงาน ความรู้ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับสังคมและชุมชนในการปฏิบัติงาน มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.702 ถึง 0.805 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 63.355 ดังนั้นในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม. จึงควรเน้นการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพที่เกี่ยวกับองค์ประกอบความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพในการปฏิบัติงาน และนำองค์ประกอบดังกล่าวประเมินสมรรถนะด้าน

การสื่อสารสุขภาพเป็นลำดับแรก เพื่อวิเคราะห์ถึงความสามารถที่จำเป็นในองค์ประกอบทำให้การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากไม่นำองค์ประกอบดังกล่าวมาประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพหรือพัฒนาตนเองอาจทำให้การปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สรุป ความรู้การใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่า การมีความรู้ในงานสาธารณสุขและความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียวไม่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ทางกระบวนการสื่อสารควบคู่ประกอบกันในการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่นจึงจะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พบว่า อสม. ให้ความสำคัญในการแสวงหาความรู้จากการฟังในการประชุม การอบรมสัมมนา การฟังจากสื่อต่างๆ การแสวงหาความรู้จากการอ่าน เอกสารความรู้ทุกประเภทโดยไม่จำกัดเนื้อหา สำหรับกระบวนการคิดของ อสม. ให้ความสำคัญต่อระบบและขั้นตอนในการคิดอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนากระบวนการคิดอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้เทคนิคต่างๆ ประกอบการพูด เป็นแบบอย่างที่ดีในการพูด สามารถใช้เทคนิคในการโน้มน้าวใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารสุขภาพในชุมชน การพัฒนาทักษะการนำเสนอ โดยการเข้ารับการฝึกอบรม จากการได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรในด้านสุขภาพ นับเป็นการพัฒนาทักษะการนำเสนอของตนเอง การให้คำแนะนำของ อสม. แต่ละครั้งจะต้องมีเทคนิค กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่จะไปสื่อสารด้วยการประยุกต์ใช้ทักษะการรับฟังคำแนะนำจากผู้มีความรู้หรือผู้เชี่ยวชาญและสมาชิก เพื่อนำมาใช้ประยุกต์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน มีการใช้เทคนิคหลากหลายรูปแบบในการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน พร้อมทั้งมีการบูรณาการเทคนิคการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม มีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญก่อนที่จะมีการลงมติดำเนินการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน โดยใช้เครือข่ายสุขภาพเป็นตัวเชื่อมการสื่อสารในการตัดสินใจ และมีเทคนิคการโน้มน้าวใจที่หลากหลายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ด้านทักษะการให้คำแนะนำ และด้านทักษะการรับฟังคำแนะนำอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.94 อย่างเท่าๆ กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อสม.จะมีวิธีการสื่อสารด้วยการพูดเป็นหลัก และให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะการให้คำแนะนำและทักษะการรับฟังคำแนะนำเป็นลำดับต้นๆ เพราะการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม.จะต้องมี

ความรู้ในเรื่องสุขภาพหรือเรื่องที่จะต้องไปให้คำแนะนำแก่ประชาชนในชุมชนที่มีปัญหาสุขภาพในด้านต่างๆ ด้วยเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการรับฟังคำแนะนำเพื่อนำข้อเสนอแนะหรือข้อแนะนำต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิทยาศาสตร์เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพต่างๆ แก่ประชาชน

สอดคล้องกับชนพิศ คชรักษ์ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ป่วยโรงพยาบาลนครพิงค์ เชียงใหม่ พบว่า พยาบาลมีการสื่อสารกับผู้ป่วยอย่างมีมารยาทและถูกกาลเทศะ มีการสื่อสารกับผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีการสื่อสารที่เหมาะสม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของผู้ป่วย มีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ป่วยประทับใจ และเห็นด้วยในเหตุผล มีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความสนใจ มีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง พยาบาลควรปรับปรุงความรอบครอบเหมาะสมในการสื่อสารกับผู้ป่วย ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ความสามารถในการทำให้ผู้ป่วยรู้ถึงประโยชน์ที่ผู้ป่วยจะได้รับสม่ำเสมอ ความน่าสนใจของการสื่อสาร การประเมินผู้รับสาร ความเหมาะสมของช่องทางการสื่อสาร และความถูกต้องของสาร นั้นแสดงว่าทักษะการให้คำแนะนำ เพื่อสื่อสารข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพโดยให้คำแนะนำข้อคิดหรือแนวคิดการปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพหรือการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่กลุ่มเป้าหมายในชุมชน และในการพัฒนาทักษะการให้คำแนะนำต้องมีการวางแผนการอย่างเป็นขั้นตอน มีเทคนิคการให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการพัฒนาทักษะการให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่วนทักษะการรับฟังคำแนะนำ โดย อสม.ดีเด่น ต้องเป็นผู้มีทักษะการรับฟังคำแนะนำจากบุคคลอื่นๆ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความสามารถ และกลุ่มสมาชิก อสม. ด้วยกัน เพื่อนำข้อแนะนำหรือข้อเสนอแนะมาปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ และสอดคล้องกับองค์ประกอบทักษะการแก้ไขปัญหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ปัญหาก่อนการแก้ไขปัญหา การปรึกษาหารือกับคณะกรรมการในชุมชน การประสานงานกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่มสมาชิก อสม. มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.639 ถึง 0.674 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุด และสามารถอธิบายของค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 61.357 และองค์ประกอบทักษะการนำเสนอ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบ และการเตรียมข้อมูลก่อนการนำเสนอในการปฏิบัติงานในชุมชน มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.653 ถึง 0.689 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุด และสามารถอธิบายของค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 66.235 ดังนั้นในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม. จึงควรเน้นการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะการแก้ไขปัญหา และ

องค์ประกอบทักษะการนำเสนอ โดยนำองค์ประกอบดังกล่าวประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสาร
 สุขภาพเป็นลำดับแรก เพื่อวิเคราะห์ถึงความสามารถที่จำเป็นในองค์ประกอบทำให้การปฏิบัติงาน
 ด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากไม่นำองค์ประกอบ
 ดังกล่าวมาประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพหรือพัฒนาตนเองอาจทำให้การปฏิบัติงาน
 สื่อสารสุขภาพในชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สรุป ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการนำเสนอส่งผลต่อความสำเร็จด้านการ
 สื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และองค์ประกอบทักษะการแก้ไข
 ปัญหา และองค์ประกอบทักษะการนำเสนอเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรนำมาพัฒนาด้านการ
 สื่อสารแก่อาสาสมัครสาธารณสุขให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีทักษะการแก้ไขปัญหา และ
 การนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชนให้มีการปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่ดี

2.3 องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสารที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสาร

สุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น พบว่า อสม.ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจ
 คือ ทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน สร้างแรงบันดาลใจแก่ อสม. ในการ
 ปฏิบัติงานแบบสร้างสรรค์ และอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนและ อสม.ในชุมชน มีรูปแบบ
 การมีส่วนร่วมหลากหลายรูปแบบในการที่จะมีส่วนร่วมในการสื่อสาร รางวัลทำให้ อสม. มีความ
 ตั้งใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน
 การปฏิบัติงานสื่อสารสุขภาพในชุมชน และถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของ อสม. ในการสร้างเสริม
 สุขภาพในชุมชน พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของ อสม.
 สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ด้านความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานอยู่ในระดับบ่อยครั้ง
 มีค่าเฉลี่ย 3.93 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานของ อสม. ในชุมชนต้องอาศัยความสัมพันธ์
 ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมของ อสม. ในชุมชนทุกคน เพื่อก่อเกิดความร่วมมือที่ดี
 เกิดความสามัคคีในทีมและชุมชน ทำให้งานด้านสาธารณสุขประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ
 รวมทั้งลักษณะทางประชากร บริบทของชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีที่มีความเหมือนหรือสอดคล้อง
 ร่วมกันของกลุ่ม อสม. จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน เกิดการประสานงานและได้รับการ
 สนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่น

สอดคล้องกับประภา วุฒิกุล (2547) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่
 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดราชบุรี พบว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์
 เชิงบวกกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดราชบุรี และสอดคล้อง
 กับพรพันธ์ คชเดช (2550) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการดำเนินสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้าน
 จัดการสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยจูงใจใน

การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพ การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในหมู่บ้านจัดการสุขภาพของ อสม. คือ ปัจจัยเชิงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับองค์ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขของชุมชน การเป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วยการติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิด จ่ายถุงยางอนามัย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของชุมชน และให้บริการที่จำเป็นใน 14 กิจกรรม สาธารณสุขมูลฐานที่ สสมช. และการดูแลสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.608 ถึง 0.708 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 66.181

ดังนั้นในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม. จึงควรเน้นการพัฒนาแรงจูงใจในการสื่อสารที่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับ อสม.ทุกคนในการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนที่เกี่ยวข้องที่หลากหลายและเสมอภาค รวมทั้งการจัดการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลจะทำให้การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบรางวัล ที่เป็นรางวัลเงินสด โล่รางวัล ทองคำ ที่มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.784 ถึง 0.810 และสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 68.940 ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีค่าร้อยละที่สูง แต่ขัดแย้งกับการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของ อสม. ที่เกี่ยวกับการเป็นจิตอาสา ถ้าหากมีการนำองค์ประกอบดังกล่าวเข้าใช้ในการพัฒนาหรือประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ อาจทำให้การปฏิบัติงานหรืออุดมการณ์ของงานสาธารณสุขมูลฐานมุ่งเน้นการแข่งขัน เกิดความต้องการทางด้านรางวัลหรือรายได้จากเงินทองสิ่งของต่างๆ จะทำให้ อสม. เกิดความตระหนักที่ผิดในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพเพื่อต้องการเฉพาะรางวัลเท่านั้น จนลืมความเป็นจิตอาสา และอุดมการณ์

สรุป ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่ารางวัลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสื่อสารสุขภาพ แต่การเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการให้รางวัลนั้นเป็นผลเสียมากกว่าผลดี ซึ่งขัดแย้งกับอุดมการณ์ในการทำงานจิตอาสา อาจจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาเมื่อมีการปฏิบัติงานในชุมชน ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขมุ่งหวังแต่เพียงการได้รับผลตอบแทนที่เป็นรางวัลเท่านั้น

2.4 องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ

ของอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น พบว่า อสม.ให้ความสำคัญกับการรู้จักตนเองด้านอุปนิสัยคือ อสม. ส่วนมากมีนิสัยร่าเริงแจ่มใส มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ลักษณะส่วนรวมของตนคือ อสม. ต้องเป็นผู้มีการแต่งกายสะอาดสะอ้าน ถูกกาลเทศะ แต่งกายเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับการเป็นผู้นำด้านสุขภาพ และมีบทบาทของตนในการส่งเสริมการทำงานของทีม อสม. สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ด้านอุปนิสัยอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.19 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรู้จักตนเองด้านอุปนิสัยของ อสม. จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ที่ดีเหมาะสมกับการเป็น อสม. ที่ดี โดยเฉพาะการเป็นบุคคลที่ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบแนะนำและช่วยเหลือบุคคลต่างๆ อ่อนน้อมถ่อมตน รับผิดชอบในหน้าที่ มีความจริงใจ รวมทั้งการเป็นจิตอาสา นั่นคือคุณสมบัติหรือคุณลักษณะด้านอุปนิสัยที่พึงประสงค์หรือจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน อสม.ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารสุขภาพในชุมชน ดังนั้นจึงพบว่าองค์ประกอบด้านการรู้จักตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพที่ควรนำมาใช้ศึกษาหรือประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพเพิ่มเติมจากองค์ประกอบหลักๆ ในการประเมินหรือตรวจสอบสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) ที่มีความสนใจในเรื่องทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับกับตนเองที่มีอิทธิพลอย่างสูง กล่าวว่าตัวตน “the self” เป็นองค์ประกอบสำคัญของการก่อตัวหรือการแก้ไขปรับปรุงบุคลิกภาพมนุษย์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มผู้ประสบผลสำเร็จและผู้ประสบความล้มเหลวในด้านต่างๆ

สอดคล้องกับเจอร์ราร์ด วิลสันและคณะ (Gerald L. Wilson et al.) ให้คำจำกัดความแนวคิดเกี่ยวกับตนเองว่า “แนวคิดเกี่ยวกับตนเองคือการรับรู้โดยรวมทั้งหมดเกี่ยวกับความคิดตลอดจนภาพลักษณ์ด้านต่างๆ ที่เรามีต่อตัวเราเอง และสอดคล้องกับแจ็ก แคนฟิลด์และฮาร์โรลด์ เวลส์ (Jack Canfield and Harold C. wells) ได้ให้คำจำกัดความแนวคิดเกี่ยวกับตนเองว่า “เป็นภาพรวมเกี่ยวกับตัวเองที่เกิดขึ้นจากความรู้ ความเชื่อ ทักษะ ความคิดเห็นที่แต่ละคนคิดว่าตนเป็นเช่นไร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบการรู้จักตนเองด้านอุปนิสัยเป็นตัวบ่งชี้ถึงบุคลิกภาพภาพลักษณ์ในการเป็น อสม. ที่สามารถปฏิบัติด้านการสื่อสารในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเฉลิมศรี สะมะโน (2546) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอบางช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มี 2 ปัจจัย คือ บุคลิกภาพ และสัมพันธภาพระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กับสมาชิกในครอบครัว สอดคล้องกับ

องค์ประกอบการรู้จักบทบาทในชุมชนของตนเอง ที่เกี่ยวกับบทบาทที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน ที่มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.657 ถึง 0.857 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 68.382 ดังนั้นจึงควรเน้นการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยนำองค์ประกอบดังกล่าวมาวิเคราะห์ และพัฒนาสมรรถนะพร้อมประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพเป็นลำดับแรก ทำให้การปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพของ อสม. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุป การรู้จักตนเองด้านอุปนิสัย ด้านลักษณะส่วนรวมของตน และบทบาทของตน ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น คือ การมีนิสัยร่าเริงแจ่มใส มีการแต่งกายบุคลิกภาพที่ดี และมีบทบาทในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครสาธารณสุขส่งผลต่อการปฏิบัติงานในชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข

จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.78 คือ ด้านสมดุลในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาคือด้านความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.06 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสื่อสารสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องอาศัยความสมดุลในเนื้อหา/ข้อมูล และวิธีการสื่อสารที่ต้องมีความเที่ยงตรงและการนำเสนอหรือสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายในชุมชนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ และปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ แอปเฟล แฟรงคลิน (Apfel Franklin, 1998) ที่ได้รวบรวมข้อสรุปเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพที่ผู้รู้และผู้มีประสบการณ์ในสาขาการสื่อสารเพื่อสุขภาพได้ศึกษาไว้ ประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ เช่น ความสมดุล (Balance) เนื้อหา/ข้อมูล และวิธีการต้องมีความเที่ยงตรง สมดุลในการนำเสนอทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ และปัจจัยเสี่ยงต่างๆ และสอดคล้องกับชนพิศ ทรัพย์ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการสื่อสารของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ป่วย โรงพยาบาลนครพิงค์ เชียงใหม่ พบว่า พยาบาลมีการสื่อสารกับผู้ป่วยอย่างมีมารยาทและถูกกาลเทศะ มีการสื่อสารกับผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีการสื่อสารที่เหมาะสม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของผู้ป่วยมีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ป่วยประทับใจ และเห็นด้วยในเหตุผล มีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความสนใจ มีการสื่อสารที่ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง พยาบาลควรปรับปรุงความรอบครอบเหมาะสมในการสื่อสารกับผู้ป่วย ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ความสามารถในการทำให้ผู้ป่วยรู้ถึงประโยชน์ที่ผู้ป่วยจะได้รับสม่ำเสมอ ความน่าสนใจของการสื่อสาร การประเมินผู้รับสาร ความเหมาะสมของช่องทางการสื่อสาร ความถูกต้องของสาร และสอดคล้องกับองค์ประกอบการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูล

ข่าวสาร ที่มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.609 ถึง 0.660 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 61.497 ดังนั้นจึงควรเน้นการวิเคราะห์และพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพตามองค์ประกอบดังกล่าว

สรุป ปัจจัยด้านสมรรถนะในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูล และด้านความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่าองค์ประกอบการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร เป็นองค์ประกอบที่สามารถนำมาพัฒนาศักยภาพหรือสมรรถนะด้านการสื่อสารสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขในการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่มีความสมดุลและการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลอย่างสมดุล และความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร

2.6 การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น
พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.79 คือด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือด้านผู้นำด้านสุขภาพอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.94 และด้านการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.90 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อสม. ให้ความสำคัญและตระหนักถึงความสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับพื้นที่ นั่นคือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นต้นนโยบายหลักและสามารถขับเคลื่อนงานสาธารณสุขในชุมชนด้านอื่นๆ ตามมาภายหลัง ก่อเกิดการพัฒนางานสาธารณสุขให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในพื้นที่ตามลำดับขั้นตอน จึงจะสามารถต่อยอดในการปฏิบัติงาน ในมุมมองตามมาตรฐานสมรรถนะที่ต้องการอื่นๆ ต่อไป

สอดคล้องกับอภิสิทธิ์ บุญเกิด (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในด้านการส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในเกณฑ์มีผล การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ด้านการป้องกันโรค อยู่ในเกณฑ์มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ด้านการรักษาโรค อยู่ในเกณฑ์มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ด้านการฟื้นฟูอยู่ในเกณฑ์มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง แสดงว่า อสม. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้านการสื่อสารสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการสื่อสารนั้น จะเป็นการสื่อสารด้านการส่งเสริมสุขภาพ การสื่อสารด้านการป้องกันรักษาโรค การสื่อสารด้านการรักษาโรค และการสื่อสารด้านการฟื้นฟู ซึ่งเป็นมาตรฐานสมรรถนะนโยบายหลักในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในชุมชน รวมทั้งการตระหนักถึงการนำนโยบาย

ต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุขไปสู่การปฏิบัติ การเป็นผู้นำด้านสุขภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในชุมชน และสมาชิก อสม. ในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน และสอดคล้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำ ที่มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.621 ถึง 0.664 นับว่าเป็นตัวแปรที่ช่วยบรรยายขององค์ประกอบได้ดีที่สุดและสามารถอธิบายขององค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขได้ร้อยละ 67.326 ดังนั้นจึงควรเน้นการวิเคราะห์และพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพตามองค์ประกอบดังกล่าว

สรุป การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ด้านผู้นำด้านสุขภาพ และด้านการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมของอาสาสมัครสาธารณสุขส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยการนำองค์ประกอบภาวะผู้นำมาสู่การพัฒนาภาวะผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุขในการปฏิบัติงานในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

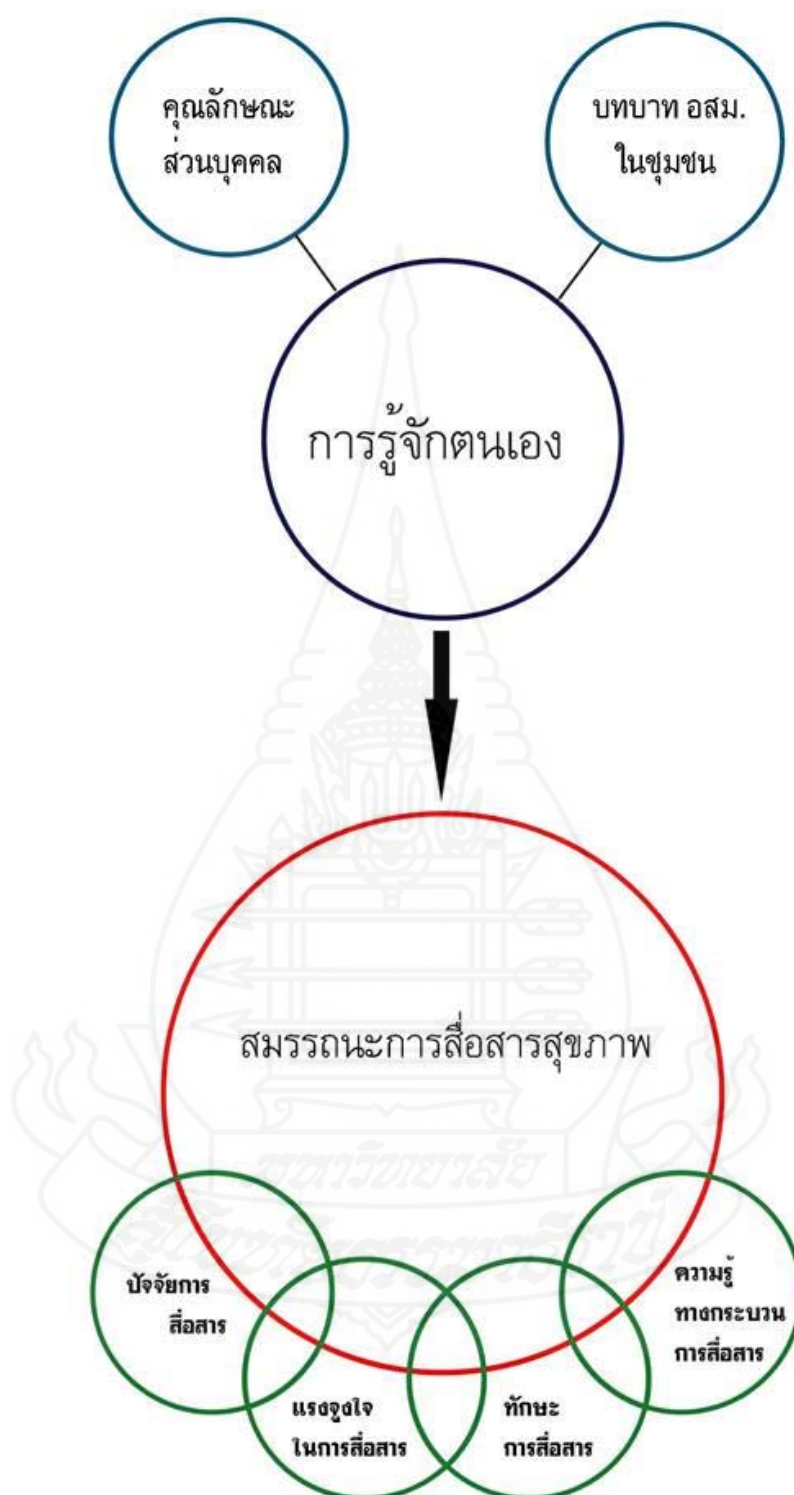
การวิจัยเรื่อง “สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น” พบว่า 1) ความรู้การใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่าการมีความรู้ในงานสาธารณสุขและความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียวไม่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ทางกระบวนการสื่อสารควบคู่ประกอบกันในการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่นจึงจะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ 2) ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการนำเสนอส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และองค์ประกอบทักษะการแก้ไขปัญหา และองค์ประกอบทักษะการนำเสนอเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรนำมาพัฒนาด้านการสื่อสารแก่อาสาสมัครสาธารณสุขให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีทักษะการแก้ไขปัญหา และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชนให้มีการปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่ดี 3) ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่ารางวัลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสื่อสารสุขภาพ แต่การเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการให้รางวัลนั้นเป็นผลเสียมากกว่าผลดี ซึ่งขัดแย้งกับอุดมการณ์ในการทำงานจิตอาสา อาจจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาเมื่อมีการปฏิบัติงานในชุมชน ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขมุ่งหวังแต่เพียงการได้รับผลตอบแทน ที่เป็นรางวัลเท่านั้น 4) การรู้จักตนเองด้านอุปนิสัย ด้านลักษณะส่วนรวมของตน และบทบาทของตน

ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น คือ การมีนิสัยร่าเริงแจ่มใส มีการแต่งกายบุคลิกภาพที่ดี และมีบทบาทในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครสาธารณสุขส่งผลต่อการปฏิบัติงานในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5) ปัจจัยด้านสมรรถนะในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูล และด้านความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่าองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร เป็นองค์ประกอบที่สามารถนำมาพัฒนาศักยภาพหรือสมรรถนะด้านการสื่อสารสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขในการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่มีความสมดุลและการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลอย่างสมดุล และความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร

6) การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ด้านผู้นำด้านสุขภาพ และด้านการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมของอาสาสมัครสาธารณสุขส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยการนำองค์ประกอบภาวะผู้นำมาสู่การพัฒนาภาวะผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุขในการปฏิบัติงานในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขและเสนอแบบจำลอง “สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข” (The Competency for Health Communication of Health Volunteers) ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอขึ้น โดยการนำเอาปัจจัยการสื่อสาร การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุข องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสาร องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสาร องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเอง นำมาประกอบในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มพูนสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข นำไปสู่การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีความสามารถด้านการสื่อสารสุขภาพ ดังภาพที่ 5.29 แบบจำลอง “สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข” (The Competency for Health Communication of Health Volunteers)

ภาพที่ 5.29 แบบจำลอง “สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข”

(The Competency for Health Communication of Health Volunteers)

จากการวิจัยพบข้อค้นพบว่า การรู้จักตนเองส่งผลต่อสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โดยการรู้จักตนเองประกอบด้วยการรู้จักตนเองในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และบทบาท อสม. ในชุมชน สำหรับสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น มีองค์ประกอบหลัก คือ ความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร ทักษะการสื่อสาร แรงจูงใจในการสื่อสาร ปัจจัยการสื่อสาร จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น นับเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญต่อสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข ส่งผลต่อการปฏิบัติงานการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประชาชนในชุมชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพที่ดีส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีต่อไป

การรู้จักตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยการรู้จักตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของตัว อสม. และการรู้จักตนเองเกี่ยวกับบทบาท อสม. ในชุมชน ไตร่ตรองว่าตนเองมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นนิสัยใจคอ จิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ สำหรับบทบาท อสม. ในชุมชน มีทั้งบทบาทที่เป็นผู้นำด้านสาธารณสุข ผู้ประสานงาน นักสื่อสารสุขภาพ นักจัดการสุขภาพ ฯลฯ

ปัจจัยการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ คือ เป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุข ประกอบด้วย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการ การพัฒนาตนเองด้านการสื่อสารและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพ การใช้สื่อชุมชน การใช้สื่อเฉพาะกิจ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสารส่งผลต่อองค์ประกอบแรงจูงใจในการสื่อสาร

แรงจูงใจในการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ ประกอบด้วย แรงจูงใจเกี่ยวกับชื่อเสียงเกียรติยศ และการยกย่องชมเชย การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ การประสานความร่วมมือ การปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนส่งผลต่อองค์ประกอบทักษะการสื่อสาร

ทักษะการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ ประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแสวงหาความรู้ ทักษะการโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ ทักษะการพูด ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการนำเสนอส่งผลต่อองค์ประกอบความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร

ความรู้ทางกระบวนการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการสื่อสาร สุขภาพ ประกอบด้วย ความรู้ทางการสื่อสาร ความรู้การออกแบบเนื้อหาสาร และความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน

จากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบความรู้จักตนเองส่งผลต่อสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข ส่งผลให้องค์ประกอบต่างๆ คือ องค์ประกอบปัจจัยการสื่อสาร แรงจูงใจในการสื่อสาร ทักษะการสื่อสาร และความรู้ทางกระบวนการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กันก่อเกิดสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในชุมชน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อการนำไปใช้สู่การใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 กระทรวงสาธารณสุข ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางสาธารณสุขมูลฐานด้านการสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยบรรจุในแผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข และแผนงานการพัฒนาการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุข มีระบบการติดตามและประเมินผลและกลไกการรายงานผลงานตามตัวชี้วัดการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพเป็นประจำทุกปีงบประมาณ

3.1.2 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข สำหรับใช้ในการฝึกอบรม การสัมมนาทางวิชาการด้านการสื่อสารสุขภาพ โดยใช้องค์ประกอบด้านการสื่อสารสุขภาพต่างๆ ที่ค้นพบนำมาเป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขในระดับจังหวัด และระดับอำเภออย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี

3.1.3 โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่เป็นผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครสาธารณสุข ควรกำหนดนโยบายหลักของหน่วยงานในการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน บรรจุไว้ในหลักสูตรการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข โดยแบ่งประเด็นการพัฒนาเป็นหน่วยความรู้ในการฝึกอบรมและพัฒนา

ศักยภาพด้านการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุขทั้งรายเก่าและรายใหม่ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถด้านการสื่อสาร ได้แก่ ความรู้ทางการสื่อสาร ทักษะการสื่อสาร แรงจูงใจในการสื่อสาร และการรู้จักตนเอง

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.2.1 โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบงานอาสาสมัครสาธารณสุข ควรนำข้อค้นพบองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพไปประยุกต์ใช้หรือเป็นกรอบในการประเมินการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยให้ความสำคัญและพิจารณาองค์ประกอบให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3.2.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการประชาสัมพันธ์ การจัดการอบรม การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับวิธีการประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานในชุมชน ส่งผลถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขอย่างแท้จริง

3.2.2 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นำข้อค้นพบเป็นแนวทางหรือกรอบในการประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพตามองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ องค์ประกอบความรู้กับบทบาทในชุมชนของตนเอง องค์ประกอบภาวะผู้นำ องค์ประกอบการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร องค์ประกอบกำหนดยุทธศาสตร์เครือข่าย การณรงค์ขับเคลื่อนชุมชน และสังคม องค์ประกอบทำให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึก องค์ประกอบความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบทักษะการแก้ไขปัญหา องค์ประกอบทักษะการนำเสนอ องค์ประกอบการประสานความร่วมมือ องค์ประกอบปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน

3.2.3 ศูนย์ฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบงานอาสาสมัครสาธารณสุข นำองค์ประกอบและดัชนีชี้วัดที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้ในการจัดฝึกอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยเฉพาะด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ทางการสื่อสาร ความรู้การออกแบบเนื้อหาสาร และความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย ทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ ทักษะ การโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ ทักษะการพูด ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการนำเสนอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการสื่อสารสุขภาพสำหรับการปฏิบัติงานในชุมชนแก่อาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการสื่อสารแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประกอบด้วยชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย การมี

ส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ การประสานความร่วมมือ การปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน และการสร้างความตระหนักการรู้จักตนเองให้สามารถเป็นบุคคลหรือบุคลากรที่เหมาะสมในการปฏิบัติด้านการสื่อสารสุขภาพในชุมชน ประกอบด้วยการรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง และการรู้จักบทบาทในชุมชนของตนเอง

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรศึกษาวิจัยในองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น องค์ประกอบด้านสังคม เศรษฐกิจ ชุมชน และวัฒนธรรม และนำผลการศึกษาที่ได้ไปทดลองใช้ในการประเมินสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพกับอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลขององค์ประกอบให้ถูกต้องและเหมาะสมในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสุขภาพตามสภาพและบริบทของชุมชน

3.3.2 ควรนำผลการวิจัยและองค์ความรู้ที่ค้นพบศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในเขตพื้นที่ของแต่ละภูมิภาคที่มีบริบทแตกต่างกัน พร้อมเปรียบเทียบองค์ความรู้ที่ได้ของแต่ละพื้นที่ เพื่อทราบถึงองค์ประกอบที่ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทสังคมและการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขของแต่ละพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง

3.3.3 ควรศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพเพิ่มเติม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 เพื่อหาค่า factor Loading 2 ชั้น และเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องตามหลักการทางสถิติในการสกัดองค์ประกอบ

3.3.4 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขชุมชนที่ดีและประสบผลสำเร็จในแต่ละกลุ่มหรือสาขาในการปฏิบัติงานหรือเฉพาะด้าน คือ 1) สาขาการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ 2) สาขาการส่งเสริมสุขภาพ 3) สาขาสุขภาพจิตชุมชน 4) สาขาป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน 5) สาขาการบริการในศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน (ศสมช.) และการสร้างหลักประกันสุขภาพ 6) สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ 7) สาขานโยบายสุขภาพท้องถิ่นด้านสุขภาพ 8) สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน 9) สาขาการจัดการสุขภาพชุมชน และ 10) สาขานมแม่ สายใยรักแห่งครอบครัว รวมทั้งการนำแนวคิดและทฤษฎีที่น่าสนใจอื่นๆ นำมาวิเคราะห์สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพเพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดที่หลากหลายแง่มุม